

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

П'ЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“ В'юрген 4-0237. — Тел. У. Н. Конвей: В'юрген 4-0104. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВАГНЕР ЗА „ЕКОНОМІЧНУ ДЕМОКРАТІЮ“

ОЛБАНІ. — Сенатор Вагнер на конституційній конвенції в Олбані заявив, що теперішню проблемою справжніх демократів є не лиш дбати про те, щоб з боку уряду не було нікого небузд обмеження свободи і накинених диктатури, але також, щоб не прийшло до того з боку економічних чинників. „Загроза свободі нині випливає з нужди і з почуття непевності, з хвороби і безпритульності, з суспільних і економічних відносин“, говорив Вагнер.

ПРЕЗИДЕНТ ПОМИЛУВАВ ТАВНСЕНДА.

ВАШИНГТОН. — В моменті як д-р Тавнсенд, що проповідує пенсію для старих людей, опинився за знесугов конгресового комітету на порозі арешту президент Рузвельт помилував його і дарував йому кару. Д-р Тавнсенд був з того дуже задоволений, але заразом заявив, що він готов був вже відсидіти 30 днів арешту і „їсти свинину з горохом“. Крім того він узяв собі у пишучу машину і задумував писати там свої спогади. Увільнення наступило внаслідок заходів кількох конгресменів і сенаторів, які були переконанні, що відсидження в тюрмі скріпить повагу Тавнсенда. Конгресмен Бел опрацював Тавнсенд в той спосіб, що „на нього маю вплив непереможний вплив людини сильнішого характеру і більшої інтелегенції ніж він сам“.

КАЖУТЬ, ЩО АМЕРИКАНСЬКА ФЛОТА СЛАБА.

ВАШИНГТОН. — Сенатський морський комітет висловив жадання до сенату, щоб він ухвалив 1,156 мільйонів доларів на розбудову флоту, бо американська флотія є відносно слаба і ворог міг би її легко розбити на відвертому морі. Комітет також твердив, що Англія і Японія розбудовують тепер свої флотії швидше, ніж ми. Завданням американського уряду є скріпити свою флотію на рівні з англійською, а у відношенні до японської п'ять кораблів американських до трьох японських.

РОБІТНИЧІ БЕЗПОРЯДКИ В ФЛІНТ.

ФЛІНТ (Мічиген). — У місцевих фабриках автомобілів біля п'яти тисяч робітників перестало працювати, внаслідок того, що юнійні провідники хотіли стягати від робітників юнійні вкладки і ніхто не заплатив того не впускали до фабрики.

ХЕМІЧНИЙ ПРОМИСЛ ПЛАНУЄ РОЗБУДОВУ.

ДАЛІЯС. — Американське хемічне товариство подало до відомо, що воно планує по різних містах Америки будувати нових фабрик хемічних виробів, а також розбудову старих фабрик. В ті підприємства воно задумує вложити сто мільйонів доларів. Але представник цього товариства відразу зазначив, що та розбудова залежатиме від певних обставин, в першій мірі від того, як до того поставиться уряд. Товариство вже давніше хотіло розпочати ту розбудову, але все боялося великих податків з боку уряду. Рівночасно представник товариства зазначив, що хемічний промисл в Америці ще не є як слід розвинений і він міг би затруднювати завданням хемічного промислу буде виріб автомобільної газоліни з газу. Газ можна перемінювати в плинну газоліну.

БОЖЕВІЛЬНІ НА ВИСОКИХ СТАНОВИЩАХ.

НЮ ЙОРК. — В Ню Йорку гостює професор Едінбурського університету, Дейвід Гендерсон. Він дав відчит про духові недуги і сказав, що нині на високих становищах в різних галузях суспільного життя трапляється чимало таких людей, що їх можна зачислити до божевільних. Вони навіть бувають дуже здібні і виконують корисну роботу. Але попри те вони також поповнюють шкідливі вчинки, які можна назвати злочинами. Та за це вони фактично не є відповідальні, бо вони є просто божевільні.

СМІЄТЬСЯ З АМЕРИКАНСЬКОГО „РАДИКАЛІЗМУ“.

НЮ ЙОРК. — Герберт Морізон, член англійського парламенту, а також голова лондонської міської ради, на відчиті в Ню Йорку сказав, що англійська консервативна партія є більша поступова і „радикальна“ ніж президент Рузвельт з своїм „новим розділом“. Морізон є членом партії праці і противником консервативів. Він казав, що американці під оглядом суспільного поступу стоять іще далеко позаду Англії.

АРЕШТУВАЛИ 18 РАКЕТІРІВ.

НЮ ЙОРК. — Ньюйорська поліція арештувала 18 ракетірів, які при допомозі терору старалися здобути контракти малювання ньюйорських шкіл. За це малювання ньюйорські школи платили річно півтора мільйона доларів.

ПІДПИСАННЯ АНГЛІЙСЬКО-ІТАЛІЙСЬКОГО ПАКТУ.

Ця радіофотографія, вислана з Риму до Нью Йорку, показує справжню сцену підписання цього пакту, що привертає мир між Італією й Англією. За Англію підписав пакт лорд Перт, що стоїть по середині, а за Італію граф Чіано, що стоїть по правій руці. Над ними статуя „Окрилена Перемога“.

ХТО ЦЬКУЄ Й ПРОВКУЄ?

Перемиский „Український Бескид“, пише „До чого доводить самоволя теперішніх „керівників“ шкіл, свідчить найновіший факт в Красній, пов. Коросно, на Лемківщині. Керівник, не маючи вже відваги штовхати в груди національного священика, як це робить його „брат“ на сході, в зажертий ненависті до священика мстить в той спосіб, що позабрав шкільним дітям біблію укладу о. Гірняка, апробований трьома нашими Преосв. Ординаціями. Дітям велів упоминатися звороту грошей у священика. Чи це не провокація? От яка цвітка виросла на полі п. Войцеховського. Протектор „почтивих русинів“ І. К. Ц. нехай вишле свого делегата в терен від села до села, а переконається, хто наших священиків провокує. Цей факт певно лише освідомить населення Красної“.

1,206 УКРАЇНЦІВ ВІЕМИГРУВАЛИ МИНУЛОГО РОКУ ДО КАНАДИ.

Еміграція до Канади минулого року досягла числа 15,101 осіб. У порівнянні з попереднім роком ця еміграція збільшилася 29,7%. Число емігрантів з Польщі було 1,858 осіб, в тому українців 1,206, а поляків 632. В 1936-му році прибуло з Польщі до Канади 1,479 осіб, в тому 801 українців, а 678 поляків. Збільшення еміграції з Польщі було минулого року 33,3%.

ДВОГОЛОВЕ ТЕЛЯ.

На фермі М. Райта, недалеко Баргед, Альта, вродилося недавно теля з двома головами. Має воно 4 очі і 4 вуха. Сце воно одним писком або обом на перемену або одночасно обома без жадних труднощів. Теля живе зовсім нормально життєм і цілком тим не бентежиться, що має дві голови.

„АВТО, ЧИ ЗАЛІЗНИЦЯ?“

Інженір Штравс, делегат англійського міністерства авіації, обіждає під цю пору Європу, щоб усюди прослідити, як працюють залізничні та інші комунікаційні засоби. У розмові із співробітниками французьких часописів Штравс заявив, що асупереч загальній думці авто не стане грізним суперником залізничних поїздів. Його застосування для перевозу пасажирів дуже обмежене. Обмежена теж і його швидкість. Найшвидші автокари не можуть робити більше, як 90 км. на годину. Більша швидкість стає небезпечною для гумових коліс. Найновіші локомотиви німецьких залізниць перевищили на пробних виїздах швидкість 200 км. В Англії віддаль Лондон — Ньюкестл переїжджали пасажирські поїзди з швидкістю 173 км. на годину. Коли всі залізничні перейдуть на електричну енергію і поїзди дістануть аеродинамічну форму, тоді пересічну швидкість можна буде збільшити на 30 відсотків. Іншими словами, на рейках можна буде досягти такої швидкості, як і в доступні тільки летунству.

Притому виріне — на думку Штравса — тільки одна конченість: при величезній швидкості поїздів шляхи не зможуть мати віражів, лиш будуть — по змозі — йти в якнайпростішій лінії.

НОВА ПОДРОЖ ДО ПІВНІЧНОГО БІГУНА.

Вісім англійських учених вибираються у травні ц. р. під проводом проф. Коха на великий німецький гідроплан до північного бігуна, щоб дослідити підбігунові околиці між північно-східним побережжям Гренландії і Шпіцбергену. Залога гідроплану буде складатися з двох англійських морських летунів, двох механіків, 2 радіотелеграфістів і шістьох осіб обслуги.

НЕПРИЄМНА ПРИГОДА ПАНКА З КРАКОВА У ЛЬВОВІ.

Представник краківської фірми, 54-літній магістер Каз. П. приїхав до Львова й задержався в Академічній, щоб заманити до авто на прогулю якесь даму. Багато пань проходило коло авто, але пан Каз. П. мусів довго чекати, аж знайшлася одна 26-літня Ядвига З., що рішилася всісти до згаданого авто й проїхатися поза місто. Іздили аж десь поза Стрийський парк, а описав панок відвіз даму на вул. Листопада. Справа не попала на сторінки преси, якби не те, що незабаром згаданий добродій твердив, що йому щезла золота шпилька з перлою й з брилянтами з краватки. Добродій звернувся до поліції, а та привела незабаром п. Ядвигу. Особиста ревізія не дала ніяких доказів, аж відчинили її торбаньку, й побачили в ній помаранч, а в одній помаранчі вбиту шпильку. Проти п. Ядвиги задали до суду.

ЗАРУЧЕННЯ КРАДЕНИМ ПЕРСТЕНЕМ.

Власниця реальності й ресторану А. Поврозно у Львові повідомила поліцію, що хтось покрив у неї біжутерію. Підозріння впало на двох молодих бувших субьєкторів пошкорованої, а це двох студентів: Бол. Пікарта, що за ним вислали стежні листи за фальшування й крадіж грошей з пушки Ль. О. П. П., та Н. Куліковського, студента університету, якого недавно були арештували в зв'язку з невідомим замашком на Жид. Акад. Дім. Устийниці, що оба студенти крутилися в найкращому товаристві. Пікарт виступав як Лашкевич-Новіцький, дідич з Вільна. Він заручився у Львові з паннічкою з першорядної родини. Своїй „нареченій“ доручив перстень, вкрадений у Поврозної. Тепер арештували Пікарта в Вільні, а Куліковського в Городні.

ВИВЛАСНЕННЯ НЕВРОЖАЙНИХ ЗЕМЕЛЬ.

Комітет саскачеванської легіслатури ухвалив законопроект, що звється „Акт Використання Землі“, який дає право провінційному уряду на вивласнення земель, які він уважає за невідповідні під управу. На основі цього закону іменована урядом рада буде мати право обернути неврожайні землі на пасовища або на якусь іншу ціль, а гроші, одержані з ужитку тих земель, ужити на поліпшення фарм або наводноуючі цілі.

ШКОЛИ МУСЯТЬ ПЛАТИТИ ВІДПОВІДНО ДО ШКІЛЬНОГО АКТУ.

Суддя дистриктового суду, Бюрі, видав оречення, що албертійські (Канада) школи округи мусять платити вчителю таку платню, яка є означена Шкільним Актом, а той акт означає найменшу платню для вчителів \$840 річно. Суддя вирішив, що коли вчитель згодився при підписуванні умови з тростісими вчителями меншу платню як ту, що визначена законом, то така умова не має важности.

КАРАЮТЬ УЖЕ ЗА ПРОДАЖУ КАЛЕНДАРІВ

ЛЬВІВ. — „Діло“ (ч. 72) подає оригінальний польський текст „карного наказу“, виданого повітовим старостою в Луцьку (Волинь), яким покарано Макара Максимюка, селянина з Боголюбів, за продаж стінного календаря, виданого українським протияльгогольним товариством „Відродження“. Наказ видано дня 9. березня 1938 р.

ПЕРШЕ ПУШКІН, А ПОТІМ МОЖЕ Й ШЕВЧЕНКО.

КИЇВ. — Ідуть завзяті приготування до будови пам'ятника російському поетові Пушкінові. В Києві вирішив уряд УССР поставити також і пам'ятник Тарасові Шевченкові. Рішення запало ще 1935 року. Та пам'ятника ще досі нема.

„ЖИДИ ГЕТЬ — З ПОЛЬЩІ“.

ЛЬВІВ. — Польський часопис „Ютро Праци“ пише в статті „Ніж у спину“ про поведінку жидів підчас останнього польсько-литовського конфлікту. Пише, що жиди своїм „зловіщим шварготінням“ сіяли паніку, та що тепер нема вже ніякого сумніву, що Польща не може рахувати на жидів. І тому домагається, щоб завести торговельний бойкот на жидів, та відібрати їм концесії. Автор статті пише далі, що тепер уже „навіть сліпі прозріли“, хто є жиди і що є жидівське „жирівання на демократії, свободі й рівності“. І тому треба скінчити з тими, „кілька-нація жидами-легіоністами“, що то ніби обороняли Польщу, бо „сьогодні є одна правда: „Жиди вон з Польщі“. Далі автор пояснює, що у „хвості“ перед касами стояли в критичній для Польщі часі не тільки ті жиди, що мали в касах гроші, але й ті жиди, що там грошей не мали, а стояли тому, щоби ширити в Польщі паніку. І ось тому, кінчить автор, „не вільно толерувати жидів у Польщі“.

ВЖЕ Й ЦЕ ІМ НА ЗАВАДІ.

ЛЬВІВ. — „Діло“ (ч. 73) подає, що львівський магістр вів до Видавництва „Неділя“ півським, яким вимагає, щоб видавництво зняло до 8 днів свою таблицю, що є при брамі в Ринку ч. 5, бо вона мовляв „ошпеца оточене“. А в дійсности це є артистично вироблена таблиця з чорного шкел до золотим написом. Але має та таблиця одну хибу: вона виписана по українськи. Попри ню мусять перекладати ріжні прогульки „польських дзеці“. І от це є причина, чому магістр наказав зняти ту таблицю, хоч довкола неї є повно польських і жидівських табличок, що є глумом над естетикою і культурою. Але то „що іншого“.

МОЛОДИЙ НАШ ВІРТУОЗ.

ЛЬВІВ. — Перед мікрофоном львівського радія виступав дня 7. квітня наш 15-літній піаніст-віртуоз Северин Ярослав Сапрун. Грав композиції Баха, Бетовена і Зауера.

ЩЕ БУДУТЬ ДАЛІ ЧИСТКИ.

МОСКВА. — „Правда“ і „Ізвестія“ заповідають, що „чистка“ ще не скінчена, бо ще є заховані „вороги народу“ в промислі й в армії. Є відомости, що саме тепер арештовано 7 високих офіцерів.

ЮГОСЛАВІЯ ЗАДОВОЛЕНА.

БІЛГОРОД. — Югославські правлячі круги вдоволени, що вже нема Австрії. Кажуть, що таким чином скінчена вже некаж історія з Габсбургами. А тим самим хорвати вже не будуть числитися на відірвання від Югославії й злуку з Австрією і Габсбургами. І тому коротше погодяться з сербами.

ЧЕРВОНІ В НЕБЕЗПЕЦІ.

АНДАЙ (Франція). — З еспанського фронту надходять недобрі для червоної армії вісти. Війська ген. Франка здобули місто Тортозу і оточили-яких 20,000 зовнірних червоної армії. Для оточених, як кажуть, нема майже рятунку. Між ними є також американські й англійські частини добровольців, що пішли помагати червоному еспанському уряду.

В ПАЛЕСТИНІ БОРОТЬБА.

ЕРУСАЛІМ. — Араби далі ведуть терористичну акцію, звернену проти жидів. З арабами розпочало англійське військо справжню війну. В останніх двох днях вбито при сутичках 62 арабів.

ПАПА БЛАГОСЛОВИТЬ ГЕН. ФРАНКА.

ВАТИКАН МІСТО. — Папа Пій XI. вислав спеціальне благословенство для ген. Франка, відповідаючи на його подяку за канонізацію ще одного еспанського святого. Папа відповів, що „пересилає апостольське благословенство, випливаюче з глибини серця“.

ПРИБУВ З ГДАНСЬКА.

ІНСБРУК. — Виявилось, що як німецькі війська вступили на австрійську землю, щоб тим зазначити прилучення Австрії до Німеччини, то привіт в Інсбруку відіслав від війська д-р Грайзер, нацистичний президент міста Гданська.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Co., Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office at Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакції не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Укр. "Свобода": Нйген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: Нйген 4-1016.
4-0807.

В Канаді належить носити гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДАЄ ПОЧЕСТЬ І ЗАРОБІТОК

Багато наших людей є без роботи. І то довгими місяцями. Та є багато таких, що довгими роками не мають постійної праці, бо мають роботу тільки час від часу. Значить як в одному так і в другому випадку мають ті люди багато вільного часу, з яким не знають що робити. І буває ще часто так, що найдовше залишаються без праці такі, що виказують певні спосібності, що здавалося люди енергійні, роботящі, підприємливі.

Дивлячись на таке явище з боку народної праці, якої у нас так мало, можна припускати, що коли маємо так багато людей, що цілком не працюють, або працюють частинно, то певно маємо тепер багато народних працівників. Отже з безробіття багато повинна народна справа користати, бо безробітними можна виповнювати кадри тих, що їх бракує на різних ділянках народної праці. Та так не є. Безробіття ще відтісняє людей від народної праці, а спрямовує енергію безробітних тільки в одному напрямі: шуканні за працею. До певної міри це є природним явищем, бо ж людина повинна заробити на життя для себе і своєї родини. І тому ми виходимо саме з цього природного становища, коли хочемо зняти велике число наших безробітних до народної праці, за яку будуть платені, з якої можуть у многих випадках навіть робити життя, а яка то праця, хоч платена є зараз дуже почесно і культурно працює, а крім того ще й патріотично.

Легко догадатись, що маємо тут на думці в першій мірі працю для У. Н. Союзу. Бо тільки подумати: Чому це є так, що так багато є тепер у нас розумних і освічених людей без праці, а так мало запрягає свої сили на те, щоб заробити дещо гроша такою чесною і патріотичною працею як приєднання нових членів до У. Н. Союзу? Колиш вважалось таку працю великою почесною. Кожний свідомий українець вважав своїм обов'язком її виконати. І очевидно безінтересно. А тепер У. Н. Союз знайшовся в таких щасливих положеннях, що може за таку працю добре заплатити, а назагал ще є так мало тих, що з такою пропозицією користають. Ходять без праці, нарікають, світом нудять, і хоч розумні, а не беруться за розумну і добру працю. А якеж тут величезне поле до праці! Та ж У. Н. Союз є всього понад 31,000 членів. А деж є сотки тисяч нашої імміграції? Чи це не є вдячне поле до праці, й то як для старших так і для тих молодших, що повні молодечої енергії?

А чи не взятися тій освіченій молоді й за те, щоб українська книжка ввійшла в українську хату? В старім краю безробітна молодь бере книжки в мішки, на плече, і в села. Чи не можна щось подібного й тут зачати робити? Прецінь українські книжки, й то гарні й добрі, лежать тисячами на складах, бо нема кому їх "розіпхати" між наших людей. А прецінь і тут можна гарно заробити. А те саме є і з нашими мистецькими виробами.

ФРАНЦІЯ В ТРУДНОЩАХ

„Гетьмани, гетьмани, якби то ви встали!“... Колиб сталося чудо, і старий Жорж Клемансо або Реймон Поанкаре могли встати з своїх могил, то вониб не пізнали ані Європи, ні своєї батьківщини Франції. Поанкаре — це був той, що готував Францію до світової війни, Клемансо — це той, що при кінці великої боротьби народів стояв на чолі французького уряду і своєю незломною волею примусив навіть маловірів вірити в остаточну перемогу. Клемансо був головним діячем мирової конференції в Парижі, як перекраля мапу світа згідно з його планам. Був це вісімдесятлітній фанатик великої Франції, „останній якобінець“, як про нього казали. Він умів любити, але більше в ньому було ненависті до чужих, нерозуміння любові до своєї батьківщини Франції. Відомо, що після німецької республіки, які прибули 1919 р. до Парижу на мирову конференцію, цей несамовитий дід зустрів словами: „Година розплати настала!“ Як факт, оповідають, що Клемансо, коли Україна підписала з Німеччиною і її союзниками мир в Бересті, сказав: „Україна заслужила нашої погорди, але прийде час, що вона діжде нашої пімсти“. І треба зазначити, Клемансо додержав слова. Він всяким способом не допускав, щоб українська справа вийшла на міжнародній формі, і піддержував ворогів України — Польщу та Росію.

Тепер, через 10 років після смерті Клемансо, від Версайського договору не лишилось нічого. Польща, яку він так підпирив і годував тілом і кров'ю сусідніх народів, показала повну недячність до Франції і йде в спілку з Німеччиною. Югославія запобігає ласки Італії та Німеччини, а Еспанія ген. Франка явно йде за віссю Рим—Берлін. Німеччина та Італія показують значний приріст людності, а Франція стоїть на місці, її населення не росте. Колиб не численна еміграція — італійська і слов'янська, то французьке населення уже показувало зменшення.

В цих обставинах цілком зрозуміло, чому Франція так дорожить миром і не рішається на рішучі кроки в міжнародній політиці.

Крім цих популяційних

труднощів Франції є ще труднощі внутрішньої політики, які гальмують мілітарну силу цієї держави. Коли у Франції до влади прийшов уряд Блюма, то були проведені деякі реформи на користь робітників. Був, між іншим, заведений 40-годинний тиждень праці. На ці реформи капіталістична класа відповіла зовсім непатріотично: почалася масова втеча золота з Франції. Уряд мусів провести часткову девальвацію, але напад капіталістичних спекулянтів на франк не спинився. Зниження ціни грошей викликало дорожнечу. Робітники мирним шляхом і страйками домагалися збільшення платні. Як рівняти з положенням перед 1936 роком, то французькі робітники тепер менше можуть купити за свої зарібки, ніж раніше. Таким чином єдиний здобуток робітників у Франції лишився 40-годинний тиждень праці. Напружена міжнародна ситуація не сприяє тому, щоб цей здобуток був певний і тривалий. Фабриканти нарікають, що вони не можуть давати дешевих товарів, бо через скорочення час праці робітники менше виробляють. Крім того чути голос воєнної індустрії, яка тепер має дуже велику вагу. Говориться, що при 40-годиннім тиждні воєнна промисловість не може задовольнити потреб армії.

УКРАЇНА ТА ЛИТВА

Наш нарід мав взаємини з Литвою ще в княжих часах. Спершу були вони ворожі. Литовці мали тоді ще дуже низьку культуру. Жили в лісах і часто нападали для грабунку на суміжні українські землі. Наші князі мусили разувати на них війною. Найбільше дався їм у знаки наш славний галицько-волинський князь Роман Мстиславич. Він нищив литовців у походах, а полонених уживав до тяжких робіт. Тому то про князя Романа говорили, що він „Литвою оре“. Вбога Литва не мала чим платити йому данини, то платила безрозмовні митами.

За Романового сина, короля Данила, почалися вже приязні взаємини з Литвою. Сини короля Данила женилися з доч-

Французький уряд є дуже заінтересований у тім, щоб воєнна індустрія працювала повною парною. Тому вже тиждень праці продовжено. Але ці заходи уряду зустрілися з несподіваним опором серед робітництва. Голова французьких робітничих коній Жуо йде назустріч побажання уряду, але серед робітників чути голоси, що не треба слухати провідників і стояти на попередньому. 26. березня Жуо хотів говорити на вічу в паризькій передмісті Монруж, але криком і свистом йому не дали говорити. Встає питання — хто це робить? Жуо — соціаліст, але в французьких юнах члени також комуністи. Щоб здобути собі популярність у масах, вони виступають, як „оборонні пролетаріати“ перед „соціал-зрадниками“. Це — знайома картина. Комуністи складають відповідальність за непопулярні розпорядки уряду на соціалістів, хоч самі розуміють добре, що викликаючи заколот, руйнують військову силу Франції — союзниці СССР. Ця двоїста гра французьких комуністів йде з благословення Москви. Хоч Сталін проголошує себе за „демократа“, однак стара звичка — руйнувати демократичний лад, де тільки можна, у нього сидить міцно в голові. Це так як у того богослова Халєви з Гоголевого оповідання, що „застарою звичкою потяг стару підкову“, що лежала на лаві в шинку...

В. Г.

ськй літописи й усе урядування велося руською, не литовською мовою. Тому в тих часах писали:

„Польща квітнет лаціною, Литва квітне русиною. Без той в Польщі не пребудеш, Без той в Литві блазнем будеш“.

(В Польщі ще тоді культурною і урядовою мовою була латинська, не польська. Польську мову вважали простою).

Таксамо й багато литовських бояр, як прийняли християнство в грецькому обряді, прийняли були українською, чи білоруською культурою та стали українцями чи білорусцями. Такі напр. князі Корещікі, Вишневецькі, Сангушки, Радивилові й інші, це все були потомки литовських князів. І були вони з переконання русинами. Аж пізніше, вже після

Люблинської унії перейшли вони на римо-католицьку віру та попольщилися. Через те взаємини їх із українцями ослабили і відновилися аж під кінець XIX. століття, коли литовська інтелігенція зачала знову вертатися до свого народу. Литовські студенти перед світовою війною приїздили навіть до Львова, щоб зазнайомитися з українським життям і робити реферати у львівській „Академічній Громаді“ про життя та культурні змагання свого народу.

У ще тісніші взаємини ввійшли литовці з нашим народом в часі по упадку російського царату в краю та на еміграції. І тепер литовці відносяться приязно до нас і наших змагань. Таксамо приязно відносяться вони й до змагань білорусинів. В інтереси українців є вдержувати приязні відносини, в краю і на еміграції.

ПОЛЬСЬКИЙ СОЙМ ЯК „ПАЛАТА ВОВЧИСТАНУ“

(З українського гумору)

Коли брати під увагу польський сойм і ту „охорону“, яку в нім має український нарід, який Польща вважає за „баранів“, які має зїсти, то найкраще це можна віддати тим „законом“, що його оголосив у своїм часі львівський гумористичний часопис „Комар“. Звучить він ось так:

Закон про охорону баранів, виданий парламентом вовчого королівства, Вовчистану

§ 1.

Тому, що вовки нарікають від довшого часу на злий харч і обвинувачують за це баранів, які у відповідній кількості не дають себе добровільно пожирати — Висока Палата Вовчистану рішила, звязавши в оборону вовків та, маючи на увазі добро баранів, що справу в ось такий спосіб поладнати:

§ 2.

Першзавсе пригадується зайвий раз баранам, що їх призначення є і буде на будуче дати себе пожирати вовкам. Цей відвічний звичай ось тут законно потверджується.

§ 3.

Щоби не було ніяких зловживань, вовки обов'язані повідомлювати заздалегідь баранів, скільки їх мають намір зїсти, а це на те, щоби барани не мали ніяких сумнівів щодо кількості й мали змогу до цього відповідно приготувитися. Пожирання і стрижен-

ня баранів, відбуватиметься безперервно цілий рік, з винятком свят.

§ 4.

Проти всяких занедбань з сторони баранів вільно вовкам вносити жалоби до компетентних властей.

§ 5.

Уряд для охорони баранів складатиметься з вовків. Від рішень цього уряду нема ніяких відкликів і ніякі правні засоби проти цих рішень не є допускаємі. Становища в цьому уряді є почесні, однак урядовці братимуть відповідні платні, бо брати платню з почесною — річ приємна й від давня практикована.

§ 6.

Барани обов'язані тримати порядок в приміщеннях, відданих їм до вжитку з ласки вовків та відповідають за всілякі ушкодження, зроблені як вовками, так і баранами.

§ 7.

Кожний баран відповідає за те, коли захворіє та здохне, заки його зїсть вовк.

§ 8.

Барани обов'язані самі оплачувати сторожу, що їх пильнує та улагодження, що об'єднують вовкам пожирання баранів. Також відповідають за те, коли в наслідок худоти або інших недовгождань баранячого мяса, стрінула би вовків яканебудь неприємність, чи ухиблення.

Я. Голубецький.

ПОРАДИЛИ СОБІ

(Оповідання).

(6)

— Нема нічого злого, що не вийшло би на добре. Як меду нема, то не будуть пити. На весілля буде менше п'яних. Нехай пють пиво.

В шинку Наріжного Яцко далі сидів при своїй фляшці, гадаючи, що Ганка таки надійде. Та вона не приходила, бо навмисно знайшла собі роботу в пекарні. До шинку ввійшли два парубки, знайоми Яцка. Маючи вже досить меду в голові і не знаючи, що зробити з розпочатою фляшкою, Яцко запросив їх, щоби помогли йому фляшку випорожнити. Повторити запроси не треба було. Парубки приїхали до Яцка і по хвилині фляшка була порожня. Яцко встав, підійшов до Наріжного, заплавав за мід у фляшці і за мід, який брав до хати.

— А не забудь барилку віддати! — пригадував Наріжний.

В тій хвили до шинку вбігла Ганка, кажучи до Яцка:

— Твої коні чогось то їржать і кусаються.

— Мабуть їм вже навкучилося стояти на подвір'ю і так довго дождити мене, — сказав Яцко і вийшов.

— Добре, що той вже пішов! — промовив Наріжний. — Він, як та хмара, наряджена грозами. В кожній хвилі може блиснути і гримнути.

Вийшовши на подвір'я, Яцко упорядкував помотану упряж, взяв у руки віжки і вивів коні на вулицю. Там сів на сани і коні рушили чвалом. Коні гнали як вітер. При тім їржали, пирхали і один одного хапав зубами. Яцко, хоч не дуже тверезий, зрозумів, що такого розгону, на битім шляху сани готові не видержати. Він силкувався віжками здержати коні. Не помагало.

— Що нині з вами?! — крикнув. — Чи ви лихим опутані?

Стягнув коні батогами і сильно сипнув. Ті коні батога взагалі не любили. Тепер один з них став дуба і добру хвилину танцював на задніх ногах, держачись просто, як свічка. При тім їржав так, що аж в

ухах кололо. Яцко стягнув ще раз батогами. Коні пустилися вперед як божевільні. Яцко знав, що як сани вдарять об дерево або стовп, то люди будуть збирати його кости. Він пустив віжки, взяв мішок, випханий сіном, який лежав на дошці, щоби м'яко було сидіти. Держачи його перед головою і грудьми, задом зсунувся з саней. Як би не той мішок з сіном, то був би більше не встав. Так люди знайшли його, лежачого без тям, і завезли до хати. Сани лежали кусками, розкиненими на дорозі аж до села. Коні з порозриваною упряжжю завязато їржали, бігаючи по чужих нивах. Люди ледви спіймали їх і привели до Бендика.

У Наріжного також діялося щось таке, чого люди ще не бачили і не чували. Свині на подвір'ю стали страшно квичати, бігати, підскакувати, качатися.

— Наші свині танцюють і співають! — крикнула одна наймичка, вбігаючи до пекарні.

Хто був у хаті, вибіг на подвір'я, дивитися на ту чудасію. Свині справді дуріли. Витягали рило до неба і квікали; скісно перекручували голови і скося позирали на товаришків,

на людей і квікали; одна одній давала стусана у бік і обі квікали; перескакували одна через одну і переганялися; одна втікала, друга здоганяла її і писком хапала за хвіст; одна підвелася на задніх ногах, передні сперла на колінах наймички. Стоячи так, наставила до наймички рило і хрунькала.

Наріжний не знав, що свиням сталося. Гадаючи, що то може гарячка від якоїсь хвороби, побіг до ветеринара. Та на біду ветеринар поїхав на якусь комісію і не було надії, щоби ще нині вернувся. Потерпаючи, що безроги завтрішнього дня не доживуть, або розв'яжуться якось така недуга, що ветеринар прикаже безроги повбивати, і поливши нафтою, закопати, Наріжний зробив їм смерть так: зарізав шість безрогів!

— Що то за бочка лежить під шавним парканом? — спитав сусід Наріжного, увійшовши до шинку.

— Яка бочка, де лежить? — спитав Наріжний.

— Бочка така, як всі ваші бочки на мід. Лежить там, де потік впливає на ваше подвір'я.

Наріжний взяв шапку і пішов подивитися.

— То бочка, котру нині купив Гарасим Навчук. Та вона була повна меду. Тепер, бачу, вона порожня.

Наріжний викотив бочку на дорогу, оглянув її і каже:

— Отся клєнка заломана. Цею дірою вплив увесь мід. Я не потрібно побив мої свині. Вони були п'яні, бо рили в потці і пили воду з медом.

Наріжний був цікавий, яким способом бочка знайшлася в тім місці, тай порожня. Ще цікавіший був, що сталося з Гарасимом. Він чекав повинен був прийти і сказати, що куплена ним бочка втекла йому.

Наріжний приказав своєму пастухові сідати на коня і їхати до Савчука спитати, що сталося з його сином. Також переказав, що може дешево продати їбрізані безроги.

Пастух вернувся з вісттю, що Гарасимові нічого не сталося, та що Яцко тяжко потовкся і лежить в ліжку. До хати приїхав без барилки з медом.

Один парубок Наріжного пішов шукати і барилку знайшов в придорожнім рові. Була ціла і повна меду.

Минули три тижні. Гарасим ще раз приїхав, бо його батько надумався бочку меду такі раз взяти. Тепер вже сам

казав поступити не до Лейзора, а до Наріжного. З Гарасимом приїхала його сестра. Побалакала з Ганкою і пішла до господині. Господиня і господар дали Ганці відпустку на цілий тиждень. Коні по неї Навчук прислав на другий день.

Весілля у Навчуків було п'ятої днини по приїзді Ганки до них. Всі заздалегідь турбувалися, що то буде, як на весілля прийде Яцко. Він вже видужав і не мож було сумніватися, що на весілля прийде. В селі вдилося так, що парубки приходили на всякі весілля не прошені господарем, ні взагалі родинами молодих. Такого Яцка годі було випросити або викинути, хоч би вже зачав яку бучу. Це образило би смертельно його партию і зараз були би ножі в роботі. Всі знали, що він напоївся на Ганку. Неодін чув, як він відгрозювався:

— Нехай до тої Ганки приступить хто! Нехай Гарасим бережеться!

Старий Навчук радив, щоби Ганка відїхала в передодень весілля. Сестра Гарасима, підбунтована братом, вперлася, що Ганка, то найбільша її поміч і мусить бути на весілля. Суджений обіцяв подба-

ти, щоби весілля, шибі і посудину Навчуків, одяги і голови гостей обезпечити перед всякою прикрою несподіванкою.

— Я надіюся, що він до нас цілком не прийде, — сказав Гарасим — бо в селі ще два весілля. У Деренка і в Мотички. У Деренка одна любка Яцка, руда Рузька буде друкою. Він мабуть піде пильнувати, щоби який парубок не причепився до Рузьки.

Марна була надія! Між гістьми Навчуків Яцко Бендик був одним з перших. Гості ще не позасідали за столи. Стояли гуртками, балакали, жартували, сміялися. В однім куті сидів Яцко. Сидів сам. Ні до кого не забалакав. Як хто забалакав до нього, то він тільки буркнув якесь слово, або й ненавч: не чув. Лиш очима стріляв до сюди, то туди. Він все такий був, як прийшов куди з наміром бучі, як у голові обдумував план бучі і як дождав нагоди, щоби вибухнути. Господиня вже була в страху. Потерпала за голови своїх гостей, потерпала за посудину.

(Кінець буде).

ПРОТОКОЛ

3 РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЬ У ДНЯХ ВІД 14-го ДО 18-го БЕРЕЗНЯ 1938 Р. В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ ПІД Ч. 81—83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.

(1)

Річне засідання головного уряду У. Н. Союзу почалося в понеділок, 14-го березня 1938 року, в годині 9:45 ранку. На засідання явилися отсі головні урядники: М. Мурашко, головний передсідник; Г. Герман, заступник головного передсідника; Марія Малевич, заступниця головного передсідника; Д. Галичин, головний рекордовий секретар; Р. Слободян, головний фінансовий секретар-касир; Д. Капітула, передсідник головної контрольної комісії; д-р А. Т. Кібзей, заступник передсідника контрольної комісії; О. Е. Малицький, секретар контрольної комісії; С. Куропась і Р. Смур, члени контрольної комісії; Т. Шпікула, І. Лисак, М. Давискиба, А. Шумейко, І. Гузар, С. Слободян, О. Запоточний, І. Ваверчак, В. Дідик, Юлія Баволяк і Стефанія Палівода, головні радні.

По ствердженні приявності всіх членів головного уряду У. Н. Союзу гол. передсідник відкрив засідання отсими словами:

Поважані пані й панове урядники!

Делегати 19-тої конвенції, вибираючи нас головними урядниками, наділили нас великим довірям, передаючи нам провід і заряд У. Н. Союзом на чотири роки.

Я певний, що в тих чотирьох роках нашого урядування кожний з нас, як головний урядник такої організації, що має членів різних політичних і релігійних переконань, пошанує своєю співпрацею те довіря і сповнить ті надії, яких від нас сподівалися делегати й члени нашої організації.

Ми зібралися на те, щоб здати на тім першій нашій річній засіданні звіти з нашої урядової діяльності, перевірити загальний стан майна та обговорити й вирішити всі організаційні справи, що вимагають одобрення цілого головного уряду. Вітаю вас усіх, шановні урядники, і прошу про потрібну співпрацю на цьому нашому першому зібранні.

Кожного року головний уряд на своєму річному засіданні вшановує пам'ять покійних членів У. Н. Союзу. Тому я прошу вас усіх, тут приявних, і цього року пошанувати покійних членів повстанням з місць. (Тут головні урядники встають з місць).

Проголошую річне засідання відкритим з такою програмою наших нарад:

Звіт головного передсідника М. Мурашка; звіт заступника гол. передсідника Г. Германа; звіт заступниці гол. передсідника Марії Малевич; звіт гол. рекордового секретаря Д. Галичина; звіт гол. фінансового секретаря-касiera Р. Слободяна; звіт головної контрольної комісії: Д. Капітула, д-р А. Т. Кібзей, О. Е. Малицький, С. Куропась, Р. Смур; звіт відповідального редактора „Свободи“ д-ра Л. Мишуги за 11 місяців; звіти головних радних: Т. Шпікули, І. Лисака, М. Давискиби, А. Шумейка, І. Гузара, С. Слободяна, О. Запоточного, І. Ваверчака, В. Дідика, Юлії Баволяк, Стефанії Палівода; дискусії над звітами; внесення й ухвали.

Як ви, шановні урядники, згодні з цією програмою, то прошу її прийняти, а як не є згодні, то прошу її змінити.

На внесення радного М. Давискиби, понерте радним І. Гузаром, прийнято одностайно предложену програму нарад.

Заки приступимо до виконання прийнятої нами програми, продовжує гол. передсідник, то насамперед я прошу бувшого головного передсідника, а теперішнього голову контрольної комісії, пана Капітулу, провести мені приписану Союзом присягу.

Д. Капітула проводить гол. передсідникові присягу, а опісля головний передсідник проводить знов ту саму присягу головним урядникам.

Провід у веденні зборів перебирає заст. гол. передсідника, Г. Герман, а головний передсідник здає наступний звіт:

ЗВІТ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА М. МУРАШКА.

Хвальний головний уряде!

На шістьох чергових засіданнях у 1937 році виконавчий комітет полагав багато таких організаційних справ, яких приготування до 19-тої конвенції вимагали і які конвенція поручила нам до виконання, як теж багато інших важких справ, яких час, життя й розвій нашої організації вимагали в минулому році.

Згідно з статуту У. Н. Союзу, всі рішення виконавчого комітету були проголошені в урядових протоколах у березні, червні, липні, жовтні й грудні 1937 року. Супроти того вважаю непотрібним у моєму звіті ще раз повторяти всі ті справи, бо ви всі читали ті протоколи і знаєте, які складні справи мав виконавчий комітет до вирішення в минулому році.

Одною з важких справ, які треба було поладити в минулому році, вважаю приготування нового статуту, який треба було впорядкувати для конвенції. Як головний передсідник, я вже на двох попередніх конвенціях працював разом з статутними комісіями над змінами статуту. Однак ще ніколи не мали ми стільки праці, що мали ми з приготуванням статуту на минулу конвенцію і по конвенції.

Актурій У. Н. Союзу, адвокат і статутна комісія зробили те, що до них належало, а я і рекордовий секретар мусіли працювати над приготуванням статуту вечорами, в неділі й свята, бо в звичайні робочі дні не було на те часу. В приготуванні статуту треба було допильнувати того, щоб у

статуті не було помилок і щоб не вміщено нічого такого, що могло би принести членам і організації шкоду.

Виконали ми цю роботу без ніякої окремої винагороди, а як ця праця повинна бути винагороджена, то ви, шановні урядники, повинні і на цьому засіданні над тим застановитися.

У звітах рекордового і фінансового департаменту головні секретарі й контрольна комісія пропозують вам усе те, що ми виконали, і який був загальний зріст У. Н. Союзу в членах і майні за минулий рік.

Я в моєму звіті обмежуся лише до загальних підсумків того, що ми називаємо новим організаційним бізнесом і фінансовими транзакціями, які досягнуто і проведено в 1937 р.

Новий бізнес і суспендування членів.

Коли порівняти новий бізнес за 1937 рік з новим бізнесом за 1936 рік, то він представляється так:

У 1936 році прийнято до У. Н. Союзу нових повнолітніх членів 2,084, що забезпечили себе на загальну суму \$1,534,000, а в 1937 році прийнято нових повнолітніх членів 2,003, що забезпечили себе на суму \$1,435,500. Отже вписано до У. Н. Союзу нових повнолітніх членів у 1937 році 81 менше, ніж вписано в 1936 році. У молодечому департаменті було загального нового бізнесу в 1937 році \$329,500, а в 1936 році \$326,200.

Коли візьмемо під увагу те, що це був конвенційний рік, у якому організація звичайно не діставала стільки нового бізнесу, скільки вона діставала в не конвенційних роках, то треба ствердити, що наша організація в минулому конвенційному році вдержала висоту нового бізнесу нарівні з іншими роками. Однак це не повинно нас вдовольняти, бо У. Н. Союз повинен діставати кожного року багато більше нових членів, як він дістає.

Порівнюючи число суспендованих членів за останні два роки, вислід був такий: У 1936 році суспендовано 2,156 повнолітніх членів, а прийнято наново лише 1,360. У 1937 році суспендовано 1,853 повнолітніх членів, а прийнято наново лише 1,045. Отже ті члени, що були суспендовані і не були прийняті наново, це для організації лишається втратаю.

Чому я підношу цю справу в моєму звіті? Підношу тому, щоб головний уряд застановився над цією важною для організації справою і може ми знайдемо якийсь спосіб, що допоможе нашій організації зменшити суспендування членів. Бо які причини не склалися на те, що ті суспендовані члени не були наново прийняті, то загально треба ствердити, що забагато членів втрачено через суспендування в одному році. Ми мусимо подбати про те, щоб У. Н. Союз мав якнайменше суспендованих членів, бо цього вимагає добро організації.

Бонди й моргеджі.

В 1937 році виконавчий комітет У. Н. Союзу інвестував у різних бондах, які є законно дозволені для такої організації як наша, \$390,629.69. В тому самому році виконавчий комітет продав різних бондів на суму \$159,351.56. З продажу тих бондів було зарібку для організації \$2,577.81. Виконавчий комітет був дуже обережний з інвестиціями в минулому році. А то тому, що минулий рік, як вам відомо, для інвестицій був може більше небезпечний як 1932 рік, у якому депресія була дійшла до найвищого ступня. Маючи це на увазі, виконавчий комітет у 1937 році уділив 37 малих моргеджів. З того 30 у забезпечених і державою запоручених моргеджах на суму \$168,245.76, а сім індивідуальних моргеджів на суму \$32,250.

Власні реальності У. Н. Союзу.

Ви, шановні урядники, маєте перед собою точний звіт з приходів і розходів з кожної реальності. З цього бачите, що У. Н. Союз адмініструє 26 власних реальностей, крім Союзного дому, на яких У. Н. Союз має інвестованого майна \$1,120,329.08.

В 1937 році У. Н. Союз одержав чиншу з власних реальностей	\$142,679.30
Розходи на вдержання власних реальностей	52,423.01
Міських податків з тих реальностей заплачено	35,947.68
У. Н. Союз одержав відсотків	54,834.88

себто 4.89% від тої суми, яку У. Н. Союз має інвестовану в тих перебраних реальностях.

У. Н. Союз адмініструє теж 8 реальностей, що не є власністю Союзу, а лише під його контролею. У. Н. Союз зібрав чиншу з тих реальностей \$28,560.12. Розходів на вдержання тих реальностей було \$10,858.05. Міських податків заплачено \$6,026.93. Проценти У. Н. Союзові заплачено \$10,872.36. З зібраного чиншу на тих вісьмох не Союзних реальностях, по заплаченні всіх розходів, податків і проценту У. Н. Союзові від повного вложеного капіталу, сплачено ще \$802.78 на рахунок моргеджів. Це вказує, що як дохід з ренту не погіршиться в цьому році, то можна буде сплатити капіталу ще більше.

Про перебрані реальності на власність У. Н. Союзу треба сказати, що продаж тих реальностей це для організації одна з найважливіших проблем до розв'язання. Цю проблему продажу перебраних на власність реальностей має перед собою не лиш У. Н. Союз, але мають її теж усі асекураційні компанії і заповогові організації.

У найновішому річному звіті асекураційного комішенера ньюйорського стейту є подана статистика перебраних на власність реальностей усіми асекураційними компаніями і заповоговими організаціями стейту. Комішенер виказує, що від 1929 до кінця 1936 року асекураційні компанії і заповогові організації, управлені робити бизнес у ньюйорському стейті, перебрали на власність реальностей на суму \$1,744,569,703.50.

Отже, щоб перепродати реальності на таку кольосальну суму, то це дуже складна й важка справа, яку розв'язати у якийсь спосіб мусять усі ті асекураційні компанії і заповогові організації.

Головний уряд У. Н. Союзу на цьому річному засіданні повинен теж застановитися над практичним способом продажу реальностей, перебраних на власність нашою організацією. Тому я прошу у відповідний час наших нарад обговорити цю складну проблему, бо це для організації дуже важна справа.

Відокремлення „Свободи” від У. Н. Союзу.

Вам уже відомо, що в справі відокремлення „Свободи” від У. Н. Союзу 19-та конвенція, в травні 1937 року, перевела ухвалу, якою постановила, що У. Н. Союз має перестати друкувати, видавати і розсилати часопис „Свободу”, і що відокремлення „Свободи” від У. Н. Союзу має бути виконане так скоро, як це екекутивний комітет уважатиме за відповідне і практичне до переведення.

Цєю резолюцією постановлено, що екекутивний комітет є управлений в імені Союзу винаймати друкарню, обстанову і машини такої корпорації, яку вважатиме за відповідну і з якою може заключити відповідну умову-контракт, на підставі якого то контракти ця корпорація буде друкувати й висилати членам „Свободи” і „Юкрейнієн Віклі” по означеній від кожного примірника ціні. Далі постановлено теж, що в умовах і-контрактах між У. Н. Союзом і корпорацією мають бути пороблені такі застереження, які екекутивний комітет уважатиме за відповідні, на випадок недодержання корпорацією умов.

Виконуючи конвенційну ухвалу, екекутивний комітет, разом із Союзним адвокатом, подбав про те, щоб зо сторони організації поробити всі ті застереження в контрактах, які конвенція мала на увазі. Отже, на підставі прийнятої конвенцією резолюції та її практичним і правним виконанням екекутивний комітет в імені Союзу заключив з Українською Пресою і Книжковою Корпорацією три окремі умови-контракти, які зобов'язують обі сторони від 1-го грудня 1937 року до 1-го липня 1941 року.

Один контракт заключено на друкування, видавання, редагування і розсилання „Свободи” й „Юкрейнієн Віклі”, за що У. Н. Союз платитиме корпорації таку саму суму, яку досі платив адміністрації „Свободи”, а саме \$3,595 за „Свободу” і \$475 за „Юкрейнієн Віклі” кожного місяця.

Другий контракт заключено на винайм тій корпорації місця, яке займає „Свобода”, за що корпорація платить У. Н. Союзу суму \$9,600 річно, платною по \$800 місячно.

Третій контракт заключено на винайм цілої друкарні, себто машин і друкарських приладів, за що корпорація має платити У. Н. Союзу 10% від обороту всього загального бизнесу корпорації, платного 15-го кожного місяця.

Найважливіше у приготуванні тих умов і контрактів є те, що імя „Свободи” й „Юкрейнієн Віклі” У. Н. Союз корпорації не продав, ані не винаймає. У. Н. Союз дав лише дозвіл корпорації вживати це імя, який то дозвіл У. Н. Союз може колинебудь відкликати, як вважатиме це за потрібне.

Отже супроти того, що У. Н. Союз заперестав видавати „Свободу” і „Юкрейнієн Віклі” від 1-го грудня 1937 року, як уже сказано в наведених умовах і контрактах, У. Н. Союз тепер уже не є відповідальний за ніякий акт ні присуд, виданий проти часопису „Свобода” або „Юкрейнієн Віклі”.

Окремо від згаданих уже контрактів, а для добра самої корпорації, власники корпорації заключили між собою окрему умову, якою вони назвали М. Мурашка, теперішнього президента У. Н. Союзу, опікуном усіх шерів корпорації з правом голосування всіми шерями цієї корпорації. Ця умова постановляє теж, що на випадок смерті, або уступлення М. Мурашка право це переходить на Г. Германа, теперішнього заступника президента. Ця умова власників корпорації, відносно назначення ними опікунства, кінчиться теж з днем 1-го липня 1941 року.

Приходи й розходи „Свободи”.

Приходи й розходи „Свободи” я подаю в мойому звіті за 13 місяців, хоч я адміністрував „Свободу” лише 11 місяців, себто до 1-го грудня 1937 року. В грудні 1937 і в січні 1938 року були ще деякі приходи й розходи, які треба було викінчити, бо це були зобов'язання ще старої адміністрації. Приходи були такі:

Передплата від членів У. Н. Союзу	\$44,770.00
Передплата від приватних людей	3,318.61
3 оголошень	6,463.98
3 друкарських робіт для У. Н. С.	7,029.60
3 приватних друкарських робіт	571.49
Процент з банків	374.45
3 продажу книжок	2,052.98
3 продажу Пропамятної Книги членам У. Н. Союзу	2,827.12
Зворот від У. Н. Союзу за світло, чищення, ogrіття і т. д.	2,355.20
Ріжні інші дрібні приходи	157.06
Готівка з 1936 року	20,511.02

Разом \$90,431.51

Розходи були такі:

Платня редакторам за 11 місяців	\$10,815.76
Платня робітникам „	18,622.26
Платня помічник сил в офісі „	1,435.48
Платня кореспондентам „	1,435.50
Папір для „Свободи”	4,715.20
Друкарські Матеріали	6,859.66
Почта за пересилку „Свободи”	5,637.14
Електрична сила	1,772.21
Канцелярські прилади	1,881.56
Асекурація	408.97
Купно нових частин до машин	1,334.52
Направа машин	529.19
Купно книжок	891.11
Соціальне забезпечення на старі літа робітників	874.69
Соціальне забезпечення робітників на безробіття	721.03
Зворот У. Н. Союзу за Пропамятну Книгу	2,474.00
Чинш У. Н. Союзу	6,797.36
Легальні видатки	800.00
Кошти висилки Пропамятної Книги	483.07
Міський податок	1,061.76
Ріжні дрібні видатки, як переклади, звороти і т. д.	1,300.99

Разом \$70,851.46

Отже прихід за 13 місяців з переносом готівки з 1936 року був

\$90,431.51

Розхід був

70,851.46

Осталось готівки

\$19,580.05

Депозит у газовій компанії

50.00

Разом \$19,630.05

Це майно „Свободи”, що осталося з кінцем січня 1938 року, екекутивний комітет перенесе до адміністративного фонду У. Н. Союзу.

В минулому році їздив я в ріжних організаційних справах до Елмайри, Н. Й., Елизабету, Н. Дж., Філадельфії, Па., і Нью Бритен, Конн. Був я теж на Конгресі Ліги Української Молоді в Клівленді, Огайо, і в Оліфанті, Па., в справі переговорів про злуку У. Н. Союзу і Згоди Братств.

У справі злуки У. Н. Союзу і Згоди Братств, як теж технічних і правних вимог такої злуки, екекутивний комітет предложить вам окремий звіт у часі наших нарад.

Отсим кінчу мій звіт і дякую членам екекутивного комітету, всім головним та відділовим урядникам і членам за щире співпрацю в минулому році.

Здавши звіт, гол. президент перебирає провід нарад, бо з черги наступає звіт заступника гол. президента.

ЗВІТ ЗАСТУПНИКА ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА Г. ГЕРМАНА.

Мое урядування почалося формально на засіданні головного екекутивного комітету 16-го липня 1937 р. Опісля був я іще на двох засіданнях: в жовтні і листопаді.

Від головної канцелярії я мав припоручення перевірити справу похоронних видатків по пок. членові відділу 278 в Вілкс Бери, Па., і налагодити справу довгу для відділу за несплачені вкладки. Справу покладено зверненням відділові \$77 з посмертного.

З припоручення головного президента я разом з п. Капітулою перевів контролю в секретаря 2-го відділу У. Н. Союзу в Мавнт Кармел, Па. Цей відділ не має відділової каси, звідки можнаб заложити вкладку за члена, що не заплатив на час. З тої причини відділ спізнявся з пересилкою вкладок до головної канцелярії. В додатку відділ не сходиться на збори з причини місцевих обставин, і це не дає надії на кращий порядок і на розвій відділу. Про вислід контролі я подав звіт головному президенту.

Мене покликано як головного урядника до Алентаві, Па., 25-го липня, де я проводив програмою „Національного Дня”, і до Вунсокет, Р. Ай., 6-го вересня, на Конгрес Ліги Українських Клубів.

У часі кампанії покликано мене на організаційні збори до Шамокін, Па., 17-го жовтня, а до Грейт Медовс, Н. Дж., 28-го листопаду.

Головну увагу я звернув на Вілкс Бери й околицю, де є 10 відділів, а з них половина не виказує активності. В цілі оживлення тих відділів я скликав на день 13-го листопаду організаційні збори, і при участі й допомозі гол. рекордово-го секретаря Д. Галичина і гол. радного О. Запотоного започаткував постійний комітет під назвою „Окружний Комітет Українського Народного Союзу”. В склад комітету входять відділові урядники, які зміж себе вибирають управу на час одного року. Окружний Комітет відбуває збори й на тих зборах відділи здають звіти з організаційного руху й дискутують над способами організування нових членів. На порядку дня є справа влаштування „Союзного Дня” 17-го липня, 1938 р., полученого з атлетичними змаганнями. До цього зорганізовано дружину „бейс-бол”, що перша буде носити назву „У. Н. С.” На перших зборах в справі бейс-бол явилось десять молодих хлопців, членів У. Н. Союзу, а по зборах зголосилися ще чотири. Принято назву: „Атлетичний Клуб У. Н. Союзу” і вибрано тимчасовий уряд. Треба додати, що урядники відділів У. Н. С. на своїх зборах прийняли цей уряд Атлетичного Клубу з одушевленням у склад Окружного Комітету.

З моїх відвідин по відділах я завважив, що там, де збори відбуваються рідко, там відчувається застій і брак життя. Виглядає, що те, на що нераз нарікалося, а саме, мітінгування, дається тепер відчувати своїм браком. Правдоподобно причина застою лежить не в кількості, а в якості мітінгів.

В організуванні молоді я не мав успіху, бо вписав лиш одного молодого члена, і то аж тоді, коли вдалося переконати родичів про це. Від відділових секретарів довідуся, що й вони організують молодих членів лише за згодою родичів. Доступ до молоді з асекураційної точки зору дуже тяжкий, бо молодіж їде там, де знаходить товариське життя. Маю надію, що спроба з Атлетичним Клубом У. Н. С. принесе бажаний успіх у моїй околиці; а коли йде про тих, що вже є членами Союзу, то я певний, що Клуб багато сприятиме до задержання їх у рядах нашої організації.

ЗВІТ ЗАСТУПНИЦІ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА МАРІИ МАЛЕВИЧ.

Хоч це є моє перше повідомлення як головної урядниці, то все чомусь мені здається, що такі звіти я вже не раз здавала сама перед собою. Бо для У. Н. Союзу не першина мені працювати, не зважаючи на те, що я перший раз є його урядницею. Для У. Н. Союзу я вже працюю з перервами понад 30 літ, і не раз з покійним Михайлом Угорчаком набігалась від хати до хати, щоб організувати нові відділи в Нью Йорку й околиці Нью Йорку.

Упродовж останніх 8 років я помагала організаційній праці в Пітсбургу й околиці. Тому то справи У. Н. Союзу не є мені якою новістю.

У тих кількох місяцях могого урядування я працювала так, як мені диктував мій розум і як вимагали обставини.

Отже 20-го листопаду відвідала я від. 396 в Пітсбургу, однак на зборах було дуже мале число членів, а тому урядники відділу просили мене прийти ще раз. 19-го грудня відбулися збори того відділу при великій участі членів. Я сказала реферат про справи У. Н. Союзу, а по-тім рефераті велась довга дискусія.

21-го листопаду була я на зборах від. 264 в Карнегі, Па. Цей відділ оснований недавно з самої молоді. На тих зборах вписалось тоді 10 нових членів. Так само цей відділ запросив мене на 30-го січня 1938 р. на свій ювілей, або річницю його оснування. Того дня вписалось також 10 нових членів і відділ дуже гарно розвивається.

На припоручення головної канцелярії полагодила я 12-го грудня справу Миколи Затварницького у відділі 161 в Емб-рідж, Па.

На 19-го грудня запросив мене від. 24 в Ренкін, Па., на свої річні збори. В тій місцевості є велике безробіття, однак завдяки відділовим урядникам відділ не тратить членів.

На тих зборах я вияснила там багато важних питань у часі дискусії, яка велась про справи Союзу.

4-го лютого 1938 року разом з гол. рек. секретарем п. Галичином полагодили ми справу по пам'яті Луції Павліш у від. 91 в Мікісракс, Па.

20-го лютого відвідала я від. 296 в Арнолд, Па. Цей відділ є досить великий, і хоч та місцевість була й ще є тепер поважно діткнена безробіттям, то завдяки секретареві Ка-линовському та заппадливості інших урядників цей відділ не стратив ані одного члена.

В тій громаді є багато свідомих одиниць, тому дискусії в тім відділі були дуже цікаві й оживлені. Також мушу зазначити, що й жіноцтво там є свідоміше, бо багато з них прийшли на збори. Того самого дня основано там молодецький відділ.

Крім того була я покликана на два засідання езекутиви У. Н. Союзу, а це на 15-го липня і 16-го жовтня, де полагджено багато різних справ, яких я не буду вичисляти, бо про них ви читали в протоколах, поміщених у нашій часописі „Свобода”.

Вражіння, яке я винесла з моїх поїздок, є різні. Декотрі відділи, що мають свідоміших урядників, розвиваються краще, інші — гірше. Притім я завважала, що тисячі нашої дітвори належать до чужих асекурацій, і то часом діти деяких „патріотів”.

Тому треба ще багато витривалости, енергії і тої впертости вправного агента, щоб вписати ті діти в ряди української організації, У. Н. Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ Д. ГАЛИЧИНА ЗА 1937 РІК.

1937-ий рік був конвенційним роком. У цьому році відбулася 19-та конвенція У. Н. Союзу. Згадую про конвенцію на самому початку мого звіту, бо власне, маючи на увазі цей факт, нам треба відповідно до цього розглядати й Союзову працю у 1937 році.

Історія нашої організації виказує, що в конвенційних роках буває звичайно застій в організаційній праці. Цей застій не мусить тривати цілий рік, але триває він майже певно кілька місяців перед конвенцією і кілька по конвенції. До цього застою причиняються у великій мірі непорозуміння, негодування і протести в справі вибору делегатів, а опісля вибори вже на самій конвенції, де не всі, що є кандидатами на різні уряди, можуть бути вибрані.

Якжеж закінчили ми минулий конвенційний рік? Яка праця була виказана в тому році? Відповідь на це дадуть нам числа щодо руху членів, які я тут подаю

РУХ ЧЛЕНІВ ЗА 1937 РІК.

З початком січня 1937 р. було повнолітніх членів	21,919
У 1937 році: прийнято нових	2,003
прийнято наново	1,045
прийнято з переступними листами	244
прийнято з старого роду забезпечення	51
прийнято з інших клас	89

Разом 25,351

У 1937 році: суспендовано	1,853
відійшли з переступними листами	252
відійшли до нового роду забезпечення	51
відійшли до інших клас	89
відійшли за зворотом у готівці	101
відійшли на безплатне продовження	12
відійшли на виплачене забезпечення	10
померли	206
Разом	2,574

Віднявши 2,574 від 25,351, дістанемо загальне число повнолітніх членів з кінцем грудня 1937 року 22,777

Повнолітні члени були забезпечені в таких класах:

З кінцем грудня 1937 р. було членів у старім роді забезпечення	417
В забезпеченні платнім по смерті з вкладками до 70 року життя	751
В забезпеченні платнім по смерті з вкладками впродовж 20 років	1,939
В забезпеченні платнім за життя з вкладками впродовж 20 років	1,077
В новім забезпеченні на ціле життя для нових членів	3,844
В новім забезпеченні на ціле життя для старих членів	14,749
Разом	22,777

Повища табеля виказує, що впродовж 1937 року прийнято 2,003 нових повнолітніх членів. Отже в тому числі є 1,273 таких членів, що були зорганізовані як нові члени, і 730 таких членів, що переписалися з молодечого департаменту. Крім рубрики нових членів нам треба звернути пильну увагу ще на дві інші рубрики з повищої табелі, які є дуже важні. Це рубрика щодо членів наново принятих і суспендованих. Ми завважуємо, що впродовж 1937 року суспендовано 1,853 членів, а натомість прийнято наново тільки 1,045. Різниця між тими двома числами виносить 808, значить, було 808 таких членів, що були суспендовані, а не прийняті наново. Ця різниця дає нам також відповідь на те, чому зріст загального числа членів не був такий, як би він повинен бути, коли брати під увагу, що зорганізовано 1,273 нових членів, а переписано до старших 730. Бо хоч нових і переписаних членів було разом 2,003, то загальне число повнолітніх членів зросло тільки на 858, коли мати на увазі, що з кінцем 1936 року було всіх повнолітніх членів 21,919, а з кінцем 1937 року 22,777.

Як я вже згадав, впродовж 1937 року було 808 таких членів, що були суспендовані, а не прийняті наново. Це були такі члени: 201 членів мають ще резерву на своїх грамотах, 293 члени лишили організацію по році їх переходу з молодечого департаменту до старших, коли то вийшов їх безплатний рік, а решта — це члени, які забрали позички на повну суму резерву, а опісля були суспендовані, або також такі члени, що вступили до організації впродовж останніх двох років.

Отже ті 808 членів, що були суспендовані, а не прийняті наново, спричинили те, що Союз не міг зрости в членах так, як би це повинно бути відповідно до тої праці, яку виказали впродовж 1937 року поодинокі організатори, урядники й члени. І власне суспенза членів це тепер найбільше лихо організації. З одної сторони ми маємо такі відділи, які приєднують нових членів, які постійно зростають у силу, а тим самим будують цілу організацію, а з другої сторони є такі відділи, які не тільки що не приєднують зовсім нових членів, але ще й постійно тратять тих, що вже мають. Доходить до того, що деякі відділи суспендують нараз і кількадесять членів. Дійшло вже до того, що деякі відділи втратили через суспензу до 50 відсотків свого членства. Коли переглянути реєстр суспендованих членів, то побачимо, що найбільше членів суспендують саме ті відділи, які майже ніколи не приєднують нових членів. Виходить таке, що деякі урядники й члени докладають усіх зусиль, працюють із усіх сил, щоб діставати нових членів, щоби будувати силу Союзову, а по другій стороні ми маємо таких урядників і членів, які не виказують ніякої праці; маємо такі відділи, які суспендуючи десятки членів, не раз одним замахом нівечать доробок тих відділів, що осягали цей доробок важкою працею і тяжким трудом.

Ясним і зрозумілим є, що якась частина членів мусить бути суспендована. Без цього не можна обійтися при найкращих стараннях. Але всеж таки можна багато зарадити в цьому, а саме, старатися зменшити суспензу. Очевидно, вина за суспензу спадає у першій мірі на того члена, який є суспендований. Бо колиб член заплатив начас свою вкладку, то відділ не суспендував би й ніколи не міг би його суспендувати. Та числімся з тим фактом, що якийсь член не заплатить вкладки. На те можуть складатися різні причини. Дотичний член може бути байдужий і занебдує платити вкладки. Він може знаходитись у такому положенні, що справді не може заплатити вкладки, або він може обрахувати свій бюджет так, що в ньому нема місця на заплату забезпечення, хоч у тому самому часі в тому бюджеті є місце на видатки менше важних річей. Або того члена міг хтось інший перемовити взяти забезпечення в іншій допомогівій організації чи асекураційній компанії. Вкінці, член може хотіти лишити забезпечення й організацію через якісь непорозуміння, невдоволення, несвідомість.

Такі й інші причини можуть складатися на суспензу члена. І тепер іде про те, чи зо сторони того відділу, до якого цей член належить, роблено якінебудь старання, щоб усунути ті причини суспензи. Йде про те, чи урядник відділу говорив з дотичним членом перед його суспензою. Чи довідувався про причину суспензи, чи старався переконати члена, чому він повинен далі платити. Чи пробував вияснити та представити членові вагу його забезпечення та konieczність задержання його. Чи намагався таким способом, особистим кон-

тактом, переконанням і докладним в'ясуванням справи можна усунути багато з тих причин, які доводять до суспензи. У такий спосіб можна би певне зменшити суспензу членів на половину. Але тут потрібно праці; тут треба переконувати не раз такого члена таксамо, начеб ми мали перед собою нового кандидата на члена. І коли мати на увазі те велике число суспендованих членів упродовж тільки одного року, то бачимо, як дуже потрібно нашої праці саме в цьому напрямі. І колиб ми справді звернули пильнішу увагу на ту працю, то певним є, що ми не малиб по деяких відділах десятків суспендованих членів, що успіх нашої організаційної праці за минулий рік був би далеко видніший.

Асекураційні компанії присвячують дуже багато своєї уваги збереженню старого бізнесу, себто задержанню при об'єкції тих членів, що вже мають асекураційні поліси. Асекураційні компанії звертають на цього роду бізнес не меншу увагу, як на зовсім новий бізнес, це є, придбання нових членів. Агенти тих компаній працюють над збереженням старого бізнесу таксамо, як над придбанням нового. Ці дві ділянки асекураційної праці є в них невідлучні, однаково важні. Ці дві ділянки мусять себе доповняти, бо інакше асекураційний бізнес ніколи не міг би бути успішним. Бо для повного успіху потрібно, щоб праця поступала рівночасно в двох напрямках: у збереженні старого й збільшенні нового бізнесу.

Отак і ми повинні дивитись на нашу працю в У. Н. Союзі. Нам треба конечно виказати ту працю також у двох напрямках: у задержанні тих членів, що вже маємо, й у приєднуванні нових членів. Нам треба присвятити багато праці й уваги обом ділянкам в однаковій мірі. Бо тільки тоді У. Н. Союз зможе успішно розвиватись та зростати в силу.

Рух членів молодечого департаменту за 1937 рік.

З початком січня 1937 року було всіх дітей	8,416
У 1937 році: прийнято нових	811
прийнято наново	299
прийнято з переступними листами	62
прийнято з інших клас	24
Разом	9,612
У 1937 році: суспендовано	686
відійшли з переступними листами	67
відійшли до повнолітніх членів	730
відійшли до інших клас	24
відійшли на безплатне продовження	7
відійшли на виплачене забезпечення	1
відійшли зо зворотом у готівці	45
померли	13
Разом	1,573
Віднявши 1,573 від 9,612, дістанемо загальне число дітей з кінцем грудня 1937 року	8,039
Діти були забезпечені в таких класах:	
У класі I. молодечого департаменту	5,695
У класі II. молодечого департаменту	1,744
У класі III. молодечого департаменту	600
Разом	8,039

Щодо повищого руху членів молодечого департаменту, то тут можна подати такі самі завваги, які я вже подав при русі повнолітніх членів. Бо й тут бачимо, що коли порівняти число суспендованих дітей з числом дітей прийнятих наново, то було 387 таких дітей, які були суспендовані, а не прийняті наново. Ця власне суспенза спричинила те, що членство молодечого департаменту зменшилося впродовж 1937 року на 377 дітей. Бо хоч у 1937 році приєднано 811 нових дітей-членів, то натемиць 730 дітей відійшли до старших членів. Отже новими дітьми-членами ми могли заповнити тільки ту прогалину, яка повстала в молодечому департаменті через перехід дітей до старших, а вже тої прогалини, що повстала через суспензу, не було чим закрити.

У таблиці, яка виказує, скільки дітей було забезпечених у поодиноких класах, ми завважуємо, що в класі III. було забезпечених 600 дітей. Як відомо, У. Н. Союз видає у класі III. грамоту 16-літнього вивінування. Згадую про це забезпечення тому, бо хоч ця класа ввійшла в життя вже два роки тому, то однак вона, як показується, є ще дуже мало поширена й розповсюджена, не зважаючи на те, що грамота в цій класі відповідає всім вимогам дешевого, модерного та під кожним оглядом для члена корисного забезпечення. Тому організатори, приєднуючи дітей до У. Н. Союзу, повинні набути звернути пильнішу вагу на цю класу забезпечення та пропагувати її більше, ніж це досі було.

Загальний рух членів повнолітніх і дітей за 1937 рік.

З кінцем 1936 року було в У. Н. Союзі забезпечених повнолітніх членів і дітей разом 30,335, а з кінцем грудня 1937 року це число виносило 30,816. Тимсамим загальне число всіх членів збільшилося на 481 членів. Крім тих 30,816 повноправних членів, які були забезпечені на загальну суму \$21,830,305, наша організація мала ще окремо 965 повнолітніх членів і дітей, які є на безплатному продовженні, або на виплаченому забезпеченні і які є забезпечені на суму \$595,824.80.

Спитаємо тепер, котрі відділи причинились до зросту членства, котрі відділи виказали працю для У. Н. Союзу та яка це була праця. Тут подаю відділи, а рівночасно число членів, приєднане поодинокими відділами: I так, відділ 291 приєднав 254 членів; від. 204 — 120 членів; від. 292 — 62 членів; від. 183 — 57 членів; від. 361 — 40 членів; від. 319 — 33 членів; від. 33 — 31 членів; від. 102 і 264 по 30 членів; від. 94 і 280 по 29 членів; від. 238 — 27 членів; від. 143 — 26 членів; від. 147 — 25 членів; від. 63 і 341 по 23 членів; від. 125 і 233 по 22 членів; від. 221 — 20 членів; від. 338 — 19 членів; від. 252 і 369 по 18 членів; від. 57, 141, 164 і 222 по

17 членів; від. 22, 29, 43, 254 і 259 по 16 членів; від. 230 і 301 по 15 членів; від. 105, 175, 247, 333 і 400 по 14 членів; від. 251 — 13 членів; від. 90 і 276 по 12 членів; від. 59, 112, 165, 268, 312, 330, 343 і 390 по 11 членів; від. 11, 54, 203, 335 і 346 по 10 членів; від. 163, 223, 325 і 371 по 9 членів; від. 58, 130, 136, 192, 210, 227, 281-293, 367 і 375 по 8 членів; від. 7, 30, 34, 45, 85, 118, 146, 161, 167, 171, 219, 260, 270, 277, 313 і 348 по 7 членів; від. 31, 75, 77, 120, 155, 212, 267, 282, 304, 383 і 388 по 6 членів; від. 25, 47, 76, 86, 96, 97, 99, 104, 106, 115, 123, 142, 182, 200, 284, 287, 334, 364, 373 і 385 по 5 членів; від. 5, 121, 140, 173, 206, 217, 273, 370 і 379 по 4 членів; від. 2, 8, 9, 10, 14, 28, 37, 42, 44, 48, 61, 62, 64, 65, 69, 70, 80, 87, 92, 95, 98, 156, 178, 186, 191, 198, 226, 232, 237, 239, 240, 253, 271, 275, 283, 336, 337, 358, 362 і 363 по 3 членів; від. 13, 15, 20, 73, 84, 91, 103, 122, 126, 137, 145, 158, 160, 166, 168, 169, 177, 179, 180, 196, 201, 213, 224, 234, 235, 248, 256, 295, 296, 298, 300, 302, 309, 310, 316, 317, 323, 324, 332, 344, 349, 357, 359 і 374 по 2 членів; від. 1, 3, 4, 6, 21, 24, 27, 32, 39, 51, 52, 55, 71, 72, 82, 83, 88, 100, 109, 110, 116, 117, 124, 127, 134, 138, 151, 152, 153, 162, 172, 176, 185, 187, 188, 193, 202, 207, 236, 242, 255, 257, 258, 262, 278, 285, 286, 289, 299, 305, 306, 308, 311, 321, 326, 328, 342, 345, 350, 376, 384 і 396 по 1 членові.

Отже з повищого звітлення показується, що разом було 270 таких відділів, що виказали впродовж року меншу або більшу працю. Коли тепер брати під увагу, що У. Н. Союз з кінцем 1937 року мав усіх відділів 390, то значить, що було 120 таких відділів, які впродовж року не приєднали навіть одного члена. Якже це пояснити, що в організації могло бути аж 120 таких відділів, що не приєднали ані по одному членові? Коли візьмемо на увагу, що в однім відділі є тільки трьох урядників, то це значить, що 360 відділових урядників не дістали за рік усі разом ані одного члена. Можна скласти винуватість на депресію, безробіття, на мале число нашої імміграції в деяких місцевостях, можна скласти винуватість на все, що тільки можливо придумати, всетаки не можна знайти оправдання на те, щоб 360 урядників не могли дістати одного члена. На те можна знайти тільки одну відповідь, а саме, що всі ті урядники відносилися до справи організування нових членів так байдуже, що вони не тільки що не пробували нічого зробити в тому напрямі, але навіть не завдали собі труда, щоб бодай подумати про ту справу. Бо коли в них булаб принаймні думка про потребу організування нових членів; колиб вони хотіли виказати бодай крихітку доброї волі й охоти до праці, тоді не можна би було й припустити, щоб на 120 відділів не було можливим дістати ані одного члена. Тут уже не можна шукати вини в обставинах, але тільки в себе самих. У тім випадку ми самі є собі найбільшими ворогами. Бо, не дістаючи нових членів, а до того суспендуючи ще й тих, що вже є членами, ми підкопуємо свій власний дорібок, нищимо свою власну дотеперішню працю не тільки на полі Союзівому, але також на полі нашого всього громадянського життя.

Подаючи цю заввагу, я тільки бажаю, щоб вона знайшла належний відгомін серед тих соток урядників, що цілковито занедбали організаційну працю, та щоб вони старались набудуче направити і бодай у деякій мірі надробити те, що досі не було зроблене.

Рух щодо числа відділів.

Зпочатком 1937 року було всіх відділів 385. Упродовж року зорганізовано наступні відділи: Тов. ім. Івана Гонти, від. 222 У. Н. Союзу у Вест Пулман, Ілл.; Тов. Українська Молодіж, від. 233 У. Н. Союзу в Лорейн, О.; Бр. св. Івана Хрестителя, від. 313 У. Н. Союзу в Смітвіл, Па.; Тов. ім. Юліана Головінського, від. 341 У. Н. Союзу в Віндзор, Онт., Канада; Сестр. Молоді жінки св. Анни, від. 343 У. Н. Союзу в Рочестер, Н. Й.; Тов. Молода Україна, від. 346 У. Н. Союзу в Гері, Інд.; Тов. ім. Ольги Басараб, від. 348 У. Н. Союзу в Йонгстаун, О.

Упродовж року перевели злуку отсі відділи: від. 222 злучився з від. 156 в Честер, Па., а від. 341 злучився з від. 364 у Клівленд, О.

Отже зкінцем 1937 року було всіх відділів 390.

Листування з відділами, протоколи, статут і поїздки в організаційних справах.

Маючи на увазі, що майже весь бізнес нашої організації поладжується листуванням з урядниками поодиноких відділів, то, очевидно, листування було найважливішою і найбільшою ділянкою праці впродовж року. Крім листування я також проголошував в офіційним органі У. Н. Союзу рух членів за кожний місяць, протоколи з нарад головного езекутивного комітету У. Н. Союзу з 19 і 20 березня, 3 і 5 червня, 16 липня, 15 жовтня і 4 грудня, та всі важніші ухвали. У тому році була конвенція, отже треба було також проголосити й конвенційний протокол.

При цій нагоді згадаю про новий статут У. Н. Союзу та про те, що в його виготовленні я доложив дуже багато часу та праці. От, наприклад, саму тільки коректу треба було робити сім разів. А вже й не говорю про виготовлювання, зміну та перерібку майже всіх параграфів статуту, яку то працю я виконував з гол. предсідником і актуарієм У. Н. Союзу.

Упродовж року, а головню впродовж останніх трьох місяців, я був на ювілейних святах відділів і на організаційних зборах відділів, на яких було заступлених разом 88 відділів. Ці збори чи то ювілейні свята були в таких місцевостях: Годсон, Н. Й., Ютіка, Н. Й., Клівленд, О., Шікаго, Ілл., Дітройт, Міш., Віндзор, Онт., Менвіл, Р. Ай., Перт Амбой, Н. Дж., Плейнфілд, Н. Дж., Філадельфія, Па., Мілвіл, Н. Дж., Вілмінгтон, Дел., Вілкс Бери, Па., Оліфант, Па. і Нью Брітен, Конн.

Скажу, що ці поїздки були корисні. Майже всі ці місцевості, що я тут вичислив, доставили найбільше нових членів. Урядники й організатори, які обіцявали дістати нових членів, таки їх дістали. І тим організаторам та урядникам, які ревню виконали свої обов'язки, належить дійсне признание та щира дяка від отсього річного засідання головного уряду У. Н. Союзу.

НАБІЖУЧІ ТЕМИ

ЗУБ ЗА ЗУБ.

Кілька тижнів тому в Нью-Йорку вбив 16-літній хлопчина свою пару літ від нього таршу любку. Любка була вагітна, а молоді люди не могли піратися. Тому й рішилися покінчити собою. Він дівчину вбив, а на самогубство в нього не стало „нерву“.

Родичі вбитої досі поведи-лися в таких справах усе однаково: вони з'явилися на суд, щоб домогтися пімсти.

Та коли хто ждав тепер від родичів убитої дівчини такої поведінки, то був сильно розчарований. Батько дівчини виступив у радіовій промові з закликом дарувати життя молодому вбивцю.

ПІМСТИ ЧИ ПРОЩЕННЯ?

Зо слів батька видно, що він добре передумав, що він говорить, бо він подає на своє становище докладно обдумані мотиви:

„Лише думка, що те, що я маю сказати, може допомогти мільйонам інших батьків і матерей, привела мене сюди сьогодні. Ви всі знаєте, як моя дочка змерла. Ніхто з вас не може знати жалю, який це принесло моїй жінці й мені. Але мені здається, що вище від мого особистого жалю стоїть мій обов'язок старатися запобігти тому, щоб такі події ще раз траплялися.“

„Моя жінка й я не почували ніякої ворожнечі до вбивника дочки. Його вчинок був учинком невинності й незнання. Ми хочемо, щоб він не був караний. Більше терпіння не змінить ситуації й не приверне нам дочку. Нам видається, що це буде багато краше, як цей хлопець дістане нагоду поправити умовини пожиточним життям і виповнити в наших справах місце, що там лишилося порожнє через смерть нашої дочки.“

„А кожному батькові й матері, що мене тепер слухають, я скажу: Заведіть між собою й своїми дітьми такі відносини, що діти приймуть до вас усе, як вони будуть у клопоті. Най вони чують, що вони можуть ждати від вас співчуття й розуміння, яких вони не можуть знайти ніде інде в світі. Кажіть їм зворотися до вас, вірити вам. Як ви це зробите, то вам не прийде в голову ставати око в око з таким нещастям, з яким приходиться ставати тепер нам.“

Не треба додавати, що кожне слово цього батька йде в розріз з досі прийнятими для таких ситуацій правилами поведінки.

Отже цікаво знати: котрі правила кращі?

МАТРІНЬЯ ЛЮБОВ.

Справа цих молодих людей та їх родичів затримує дещо справу матірньої й батьківської любови. Ще виразніше зачіпає цю справу пригода звисного в цілому світі фільмового актора Джекія Кугена. Цей 23-літній чоловік, зажадав від своєї матері, щоб вона віддала йому 4 мільйони доларів, що їх Джекі заробив малою дитиною, виступаючи в фільмових представленнях.

Мати, котра недавно віддалася вдруге по смерті Джекієвого батька, заявила синові, що вона йому ні centa не дасть з 4 мільйонів доларів, ним зароблених, а не дасть просто тому, бо вона має право ці гроші задержати, а добровільно йому їх віддавати їй не хочеться.

Каже відома фейлетоністка Дороти Донбар Бромлі, що Джекі Куген раз на все розчарований щодо матірньої любови.

А яку лекцію з події має навчитися громадянство?

КНЯГІНЬ ОЛЬГА У ЦАРГОРОДІ

Горева вдова Ольга була першою українською княгинєю християнкою. Хоч Ігор був поганин і хижий воїтник, він не переслідував інших релігій і за його часів багато українців перейшло на християнську віру. Византия (Царгород) усе додала про те, щоб повернути на християнство якнайбільше поган між народами кавказькими, чорноморськими й іншими сусідніми, тож не буде дивним, що й багато українців перейшли на християнство при оживленні й безупинних взаєминах із нею за Ігоревих часів. Крім того треба пам'ятати, що християнство давало народу грекам злагідніти спосіб життя варварських народів, зменшити напади їх на грецькі землі та ще сильніше піддати їх під грецький вплив.

Із усього, що грецька цивілізація мала в собі найкращого, користали греки, щоб притягнути до себе поган. Вони показували послам поганських князів усі найкращі будинки, що були в столиці. Опроваджували українських гостей „спатарі“, себто провідників. Вели їх на Форум Августу, площу перед царською палатою, прикрашену славними колонами, на гіподром, де подивлялися царську трибуну, що спочивала на 24 колонах, далі т. зв. сфендону, дельфійську зміну колоному, золотого коня і Лізіпового Геракла, каледонського дику, кричового орла, що кігтями роздирає вузла, амазонку, що правою рукою здержує ізда на коні й багато інших різьб. Головною царською палатою, з її розкішними теремами, престіж царя Константина. Коли знатні чужинні гості знаходилися перед лицем царя та цареві, що сиділи на престолі, піднімалися серед звуків музики два штучні золоті льви, що були побіч престолу. Льви гляділи грізно та ревіли і знову клалися. Штучні пахи, що сиділи недалеко престолу на золотому плетанні, вдарили крилами та співали. Ціле дерево засіяне було самоцвітами. Царський престіл був так улаштований, що міг в одній хвилині піднятися аж під стелю, а в ньому сидів цар усе в інших ризах із золотим вінцем на голові.

Або пречудна церква св. Софії, що блистала різнобарвними мозаїками. Церква св. Софії у Києві, це зразок царгородської церкви.

Не тяжко зрозуміти, чому багато з тих українців, що приїздили до Царгороду, чи то як купці, чи на службу до царського війська, манило грецьке християнство й освіта й вони приймали християнську віру. Колиж вернувшись в Україну раділи й іншим перейти на християнську віру. Оповідання послів і гостей про багатства та чудеса грецької столиці, дарунки, які вони привозили додому, викликали і в інших бажання побачити це чудове місто. Траплялися уже й давно приклади, що якийсь варварський князь, як забавив хреститися, то їхав до Царгороду. Тут ставляв його до хресту сам цар, а бояр і їх жінок знатніші грецькі державні мужі. Звідси вони всі верталися додому з багатими дарунками, а часом і з титулом патріція і зараз же ставали перетягати інших на нову віру. Для прикладу можна хоча б згадати двох болгарських князів, що приїхали з Тавриди до Царгороду хреститися — один за царя Юстиніана I, другий за Іраклія. Першого вбили погани за те, що він дуже був прихильний для Христової віри.

Точно невідомо, чи княгиня Ольга стала християнкою ще в Києві, а поїхала до Царгороду лише на прощу та щоб одержати благословення від патріярха, а від царя якунебудь ласку, чи вона, як ті болгарські князі, бажала хреститися у Царгороді. Цікаве лише те, що з Ольгою їхав до Царгороду і священник Григорій. Напевнож відомо, що Ольга їздила до Царгороду в 957 році. З нею був великий почет, а також і послі від київського й інших князів.

Як тільки човни, що ними плыла Ольга і її люди, ввійшли у Золотий Ріг, зараз поробили те, що стояло в умовах князя Ігори. Оглянули князівські листи та печатки, списали людей і все, що було з ними

*) Ці всі чуда спорудили з цього золота за царя Теофіла, а цар Михайло III. казав розбити їх і зупинити золото на інші цілі. Золоті льви заступили кричівим, позолочуваним.

й інше та шойно тоді можна було Ользі виступити на беріг. Довго ще довелося ждати Ользі, поки допустили її до палати. Константин VII. Порфирогеніт ріжнися від інших володарів тим, що дуже любив тихе родинне життя і науку. Придержувався теж духу всіх двірських звичаїв Східної Римської Держави, яких нібито треба було держатися для доказу царської поваги. Цей Константин написав окремі твір „Де церемонії авле Бізант“. В цій книжці Константин ось так описує прийняття української княгині Ольги:

„В середу, 9. вересня, Ольга з'явилася в палаті, а за нею слідом ішли її землячки, знатні українські боярину, послі українських князів, її власні дружинники й українські гості. Тут зараз княгиню зупинили на цьому місці, де звичайно лгогетет (канцлер) випитував чужинних послів, яким дозволено станути перед царем. Тут же Ольга вперше побачила царя, що сидів на престолі, а доколя нього стояли придворні службовики. Відси довгим рядом кімнат провели Ольгу до Августону і тут дозволено їй сісти на хвилю. Звідси знову по провадили її до Юстиніанової палати до цареві. В цій палаті було підвищення, покриті багровою матерією, а на ньому поставлений „престіл царя Теофіла“ і золоте сидіння. На престолі сиділа сама царева, а на сидінні її невістка, жінка молодого царя Романа. З обох боків стояли службовики цареві, а далі по черзі знатне жіноцтво. Зараз же знатний службівик привтав Ольгу замісць цареві і знову повели княгиню до окремої кімнати і тут знову дозволили сісти, а царева відійшла до своїх кімнат. Як лише прийшов тут та кож цар із дітьми та внуками, то покидали і княгиню і вже тут дозволили сісти поруч царя та гуртотрі до сходу.“

„Тогож дня у Юстиніановій палаті був святочний обід. Обі володарки сиділи на тих же місцях, як і вранці. Як лише ввели українських князів, то вони зараз низенько вклонилися, а сама княгиня тільки головою кивнула. Книгину посадили віддалік від престолу, за тим столом, де сиділо найстарше, візантійське жіноцтво (т. зв. зості). Всю час, як обідали, співаки співали пісні, що були зложені в честь чужинних гостей, а двірські танцюристи танцювали та звеселяли тих, що обідали. Другий обід дали у Золотій Палаті; там обідали люди з Ольжиного почоту — її небиж, священник Григорій, перекладач, послі Святослава й інших князів, а також українські купці. Всім роздавали подарунки: золоті та срібні гроші. По обіді царська родина з княгинєю Ольгою перейшла до іншої кімнати і там частували різними ласочами, що приносили на полумисках. Прикрашених самоцвітами. На такому полумиску принесли Ользі 500 міліарезій, шістьом боярянам подарували по 20, а 18 по 8 міліарезій кожній.“

„Українців 18. жовтня запросили на другий бенкет до Золотої Палати, де був і сам цар. Тогож дня українську княгиню приймали в Палаті св. Павла, а тут була царева з дітьми та невісткою. І цим разом Ользі дали в дарунку 200 міліарезій, а також і її жіноцтву кілька сотень.“

Ось і все, що оповідає Константин Порфирогеніт про поїздку Ольги у Царгороді. Здається, княгиня Ольга не дуже вдовольнялася царським приїздом, бо повинна була відчувати всю пиху візантійського уряду, мусіла перейти всі ступні двірських церемоній. Цими церемоніями візантійський двір казав зрозуміти, як далеко стояла княгиня північних „варварських“ народів від тих, що жили у „писній“ Візантії. Дарунки, що складалися із двох або трьох десятків черв'яків, не могли також вдовольнити княгині Ольги; бо вона сама привезла дорожчі та ліпші. А з такими самими церемоніями, як оповідає той же Порфирогеніт, шанувували послів якогось арабського еміра не дуже давно перед приїздом Ольги і тому емірові подарували більше черв'яків, ніж княгині і її людям. Це все було відоме українцям.

З цим мабуть і є у зв'язку посольство, що його послала княгиня Ольга до царя Ото-

на I. В тих часах слава того римсько-німецького царя (936—973) певно була дійшла до берегів Дніпра. В 951. році, як оповідають західні літописці, послі української княгині Олени (християнське ім'я Ольги) приїхали до царя Отона, щоб вислав в Україну єпископа та священників. Отон післав в Україну черця Адалберта, та він скоро вернувся. Погани прогнали Адалберта, а дещо з людей, що були з ним, повбивали. Ця вістка трохи неясна. Може Ольга, як послала послів, мала на меті щось політичне, а дещо релігійне, а Отон зараз же хотів скористати з того та на силу навертати українців на католицизм. Як би йому владно було злучити Україну релігійно з Німеччиною, то після того можна було сподіватися, що поширять німецький вплив на слов'ян на Сході таксамо, як це сталося з слов'янами на Заході.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

АКРОН, О.

Відчит про Рідний Край.

За старанням Українського Громадянського Клубу заго-стив у нашу громаду делегата з рідного краю, М. Дудра. Хоч нині велике безробіття, то на відчит зійшлося чимало українців. На жаль, не прийшли ті, що зуть себе „руски-ми“.

Відчит молодого делегата був дуже цікавий. Згадка про Рідний Край неодноразово витиснула сльози з очей. Бесідник говорив не тільки про Велику Україну, але також про західно-українські землі, включаючи Лемківщину. Він говорив про 70-літній ювілей т-ва „Просвіта“, про мінуту історію України, про козацтво; а далі перейшов на ті течії в нашій суспільності, що стримують освідомлення українського народу. До тих течій належить москвофільство і

КРИЗА В ЯПОНІ.

Через невдачі японської армії в Китаю прийшло до парламентарної кризи в Японії. Пішли навіть чутки, що прем'єр князь Фумікарі Коноє має резигнувати, щоб дати можливість обняти уряд скрайним мілітаристам. Покажеться, що покищо князь остає далі при кермі правління.

Большевизм, який є теж одною з форм москвофільства. Далі бесідник обширно обговорював теперішній стан нашого народу під польською займанщиною, та казав, що польські тюрми нині переповнені українською патріотичною молоддю. За те так звані „поржондні русіні“ дістають від польської влади всякі піддержки на будову своїх читалень і „людових“ домів, куди вони надсилають багато польських книжок.

Та, не звертаючи уваги на москвофільство і польські перешкоди, український нарід на Лемківщині таки прозріває і починає добре розуміти, що свободний розвій, щастя і добробут може здобити тільки у своїй соборній незалежній Українській Державі.

На зазив предсідника відчиту, гром. О. Цепка, щоб зло-

ВЕСНА

Весна чудова знов загостилася. Чаром любови світ оповила. Зелень і квіти землю вкривають. Птички похвальні гимни співають. Блакитне небо хмарками вкрите. Ах, як чудово! Хочеться жити! Плугатар ниву скибами криє. А набувуче плін укладає. Він у ту ниву насіння сіє. Обиліне живно — його надія. Ож тут на сході стає поява: Грізна, пошура, страшна, кривава! Крок за кроком вже надлітає, Мечем огненним повітря крає. А сміх у неї страшний, лукавий. На її грудях напис ясравий. „Я лийна!“ І своє живно прийду збирати. Зо мною прийду мої посестри. Голод, холера будуть вам нести. Сонце свити вам перестане. І царство смерті тоді настане. Катерина Маланчукова.

Зайвий труд.

— Чи ти обкраяв яблуко з дупини, заки ти його зів? — Так, мамочко. — А де дупина? — Я зів її окремо.

УКРАЇНСЬКА ФІЛЬМОВА СПІЛКА "UKRAFILM CORPORATION"

В Нью-Йорку отримав податок відомо Українського Громадянства, що в продукції нової фільми „МАРУСЯ“ корпорація зробила такий поступ: Вже знято на фільм: 1) Співні хору професора Олександра Кошиця, 2) Музику професора Романа Придаткевича, 3) Словачку співак головної артистки, 4) Фотографовано в стейті Вермонт та в Нью-Джерсі гру артистів в зимових сценах.

Також збудовано старороманське українське село в стейті Нью-Джерсі. В тому селі серед хат, оточених гарними садками, приступаємо 18-го цього квітня до фільмування весняних сцен.

Більша частина роботи зроблена коштами фундаторів спілки, які до цього часу зложили на продукцію фільму поверх \$12,000.

Однак, для закінчення фільми „МАРУСЯ“, ще потрібні значні кошти, а тому, щоб прискорити продукцію, — Корпорація постановила випустити на продаж 400 шерів на суму \$10,000.

Серед українського громадянства поширені чутки, що фундатори корпорації не хотять пустити до участі в спільні нових людей. На ділі є як раз протилежне. Заряд Спілки, бажачи притягнути до участі в Корпорації як найширші круги українського громадянства, постановив випустити шері по доступній кожному ціні, а саме: по 25 доларів, як за „комон“, так і за „префер“ шер. „Префер“ шері приносять 7 процентів річної.

Українське Громадянство купуючи у ділі нашої корпорації, може спричинитися до скоршого та кращого виробу фільми „МАРУСЯ“ та до розбудови нової української промисловості, а якій багато нашої молоді зможе знайти собі працю, а український загаль моральне вдоволення.

Шері можна купувати на сплату. — Перша рота \$10 за шер. „Українська Корпорація“ зачартерована в стейті Нью-Йорк дня 4. жовтня 1937. з капіталом \$60,000, порівно поділений на „префер“ і „комон“ шері. Корпорація є цілком бизнесове підприємство, яке має на цілі розбудувати нову галузь української промисловості, що має перед собою велику фінансову будучність, а рівночасно послужити й пропаганді української культури. Коли матеріальні засоби дозволять, то корпорація має на меті випустити фільм „МАРУСЯ“ також в англійській мові. Всіх тих, що хотіли купити шері або право висвітлювати фільм „Маруся“, просимо звертатися до нашої студії по адресі:

UKRAFILM CORPORATION, 747 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

Telephone: ALgonquin 4-9641.

В склад Уряду „Ukrainian Corporation“ входять такі особи: Іван Петровський, предсідник; Микола Данильченко, фін. секретар; Іван Стадник, карбник; Ілля Білий, секретар і директори: Микола Максимович та Іван Палага.

В Нью-Йорку, Н. Я., дня 16. квітня 1938.

ЧИ ВИ ВЖЕ КУПИЛИ ШИНКУ, КОВБАСУ Й ІНШІ ПОТРІБНІ

ВУДЖЕНИНИ НА СВЯТА?

КУПУЙТЕ В ЗНАНИЙ ФІРМІ П. СТАСЮКА

ПОПУЛЯРНІСТЬ ФІРМИ МІЖ СВОЇМИ Й ЧУЖИМИ ПОВНЕ ВДОВОЛЕННЯ ЇЇ ПОКУПЦІВ, ЇЇ ПОСТІЙНИЙ ЗРІСТ ЧЕРЕЗ 15 ЛІТ ГОВОРЯТЬ ЗА СЕБЕ.

ГОЛОВНИЙ СКЛЕП І ФАБРИКА П. СТАСЮКА:

124 First Avenue,
New York City

ФІЛІ П. СТАСЮКА:

628 - 5th Avenue (між 17 і 18 вул.)
Brooklyn, N. Y.

121 Nassau Avenue (Greenpoint)
Brooklyn, N. Y.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ВУНСАКЕТ, Р. АРІ.

На політичних в'язнів.

Союз Українок від 29 ім. Ольги Кобилянської вшанував цього року річницю смерті української героїні Ольги Басарабової рефератом, відчитаним на зборах. З тої нагоди ухвалено також: вислати \$5 на політичних в'язнів. Гроші вислали через Об'єднання на призначену ціль.

Антоніна Яцишин.

КОГОС, Н. П.

На "Просвіту".

На Шевченківському концерті в Когоз переведено збірку, яка принесла \$27.59. На паннах зібрано \$5.75. Разом \$33.34. Розходою було \$10.15. Лишилося \$23.19, які вислали через Об'єднання на т-во "Просвіта" у Львові. Жертвували по \$1: о. М. Лисак, Т. Грошов, П. Гайришечко, О. Лесняк, І. Думба, І. Білінський, В. Жмуд, В. Люблянський, В. Мадараш; по 50 ц.: пані Лисак, А. Гель, І. Ядлов, Н. Заблоцький, С. Палка, А. Мазурек, П. Гуреш, О. Коник, Е. Сташко, пані Мадараш, Марія Шаронович, П. Ракочій, В. Коник, Ю. Гончарик, Параскевія Жмуд, Меланія Дерляк, Марія Кушнір, М. Галашин; дрібними \$8.59.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

На Народній Дім у селі Полонна.

Нижче підписаний комітет допомоги бовуви Народного Дому в селі Полонна, пов. Сидків, зібрав такі жертви на згаданий Дім: від О. О. Л. в Елізабет, Н. Дж., \$15; по \$10: від І. О. О. Л. в Нью-Йорку, І. Галушак, Т. Шерба, С. Базор; по \$5: Жіночий Клуб в Елізабет, С. Чалінський, Центральний Комітет в Елізабет, Дочки України в Елізабет; по \$3: о. І. Чалінський, М. Странка, П. Остапчук; по \$2: І. Сазар, парохія св. Володимирів в Елізабет, А. Масляний; по \$1: М. Сухоцький, А. Парошак, П. Гого, А. Боротила, М. Ядловський, М. Баран, К. Боднарчук, В. Пакош, Юлія Жарська; решта дрібними. Разом \$103.60, які вислали через Об'єднання на призначену ціль.

Заразом визнаємо всіх інших наших односельчан, щоб по своїх місцевостях творили такі допомогні комітети і переводили, де тільки можна, збірки. Бо цілі, на яку підуть ці збірки, дуже гарні й корисні. В згаданому Народному Домі буде приміщена читальня "Просвіти". А усі інші українські громадські установи.

За комітет допомоги: Тимко Шерба, Іван Галушак, Семен Базар.

ЕЛКТОН, МД.

З весілля на інвалідів.

На весілля в гом. Ілі Бориса, коли він видавав свою доньку, зібрані гості, не забули і про старий край та зібрані між собою \$10.65 на українських інвалідів. Зложили по \$1: молоді Диворки, І. Борис, Т. Марушак, П. Сковинис, Г. Косовський, Г. Говк; по 50 ц.: М. Білон, П. Баран, П. Базулак, М. Ліхоник; дрібними \$2.65. Разом \$10.65, які переслали через Об'єднання на призначену ціль.

Гість.

Обережний.

Ціперзон іде до Америки. Перед знайомим звернується зі своїх побоявань.

— А що буде, як корабель затопиться? Адже все може в дорозі трапитися.

— Не бійся! — успокоює його знайомий. — Корабель так швидко не тоне, автім є ще рятунок човни.

— То, як ти думаєш? Може відразу поїхати до Америки таким рятунковим човном?

ГАРНИЙ ВІТЧИМ.

Артур Л. Бернштейн, що був колись бизнесовим менеджером молодого фільмового актора, Джекія Кугена, оженився з матір'ю актора, як його батько загинув в автомобільній аварії. Через своє подружжя Бернштейн разом з матір'ю Джекія прийшов у посідання маєтку актора, котрий хлопчина заробив своєю грою, а котрий, кажуть, виносить 4 мільйони доларів. Тепер Джекія Куген домагається від матері й вітчим зложення звіт з зарплати маєтком. Бернштейн казав наелектризувати брами своєї палати в Бербенку, в Каліфорнії, щоби не пустити нікому доручити собі позов. Позов усе таки доручено.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Свято в честь Ольги Басараб.

Наша громада торжественно відсвяткувала 13 березня, с. р. 14-ту річницю трагічної смерті української героїні Ольги Басараб. Свято влаштували новозорганізовані відділи, чч. 20 і 21, Українського Червоного Хреста ОДВУ. Це перший раз в історії нашої громади, що самі українські жінки влаштували це свято виключно власним старанням.

Того дня в церкві о. Й. Чалінський відправив панакху за бл. п. Ольгу Басараб. Члениці згаданих двох відділів У. Ч. Х., а також Дочки України і члени 65 відділу ОДВУ взяли в тій панакхиді організовану участь. О. Чалінський виголосив проповідь, в якій пояснив хто була Ольга Басарабова, та серед яких обставин її замучено. Рівночасно о. Чалінський закликав, щоб жінки організувалися і організованим шляхом працювали для визвольної ідеї.

Вечором того дня відбувся в Українським Народнім Домі святковий концерт. Хор "Боян"

під управою п. М. Ядловського відспівав гимн Українського Червоного Хреста. Далі пані Горін, передсідниця 20-го відділу У. Ч. Х. коротко промовою отворила свято. Вона також проводила концертною програмою. Знов хор гарно відспівав дві патріотичні пісні. Панна Кусий з Джерзі Сіті виголосила в англійській мові добре обдуману промову. Бесідниця пояснювала ріджений тут українській молоді хто була Басарабова, та чому ми шануємо її пам'ять. Вона заклала тутешню молодість ставати в ряди націоналістів і продовжати ту працю, за яку, згинула Басарабова.

Тріо — Марія, Оля і Віра Гелі з Джерзі Сіті — відспівали дуже гарно кілька українських і американських композицій. Серед них "Намоли Ольги Басараб" і "Ой три шляхи". Святочну промову виголосила головна організаторка Червоного Хреста пані Степанія Галич з Джерзі Сіті. Бесідниця наперед згадала про всецілу відданість героїні Військової Організації, а потім сказала, з яким героїзмом вона померла, замордовано польською поліцією. Та хоч як її катували, то проте Ольга Басарабова не зрадила нікого.

Бесідниця далі говорила, що Український Червоний Хрест ОДВУ в Америці старається перебрати на себе гуманітарну сторінку нашої визвольної боротьби, та старається придбати фонди для тих українських політичних в'язнів, які, подібно як Ольга Басарабова, нині каяються по польських тюрмах.

Друга частина програми випала також дуже добре. Хор "Боян" відспівав кілька пісень укладу п. М. Гайворонського, а ученик місцевої української школи, Франко Баллик, віддеклямував з чуттям "Замучили її". Петро Федірко і Іван Озєфчик, оба молоденькі хлопці з Міндон, відіграли на гармонії кілька українських пісень. В далішій програмі збрав слово Іван Клок і висказав радість, що місцеве патріотичне жіноцтво взялося до активної громадської праці і відразу стануло на шлях, який хоч може і тернистий, але веде певно до відродження української держави. Цей шлях, це шлях українського націоналізму.

Хор "Боян" під управою п. Ядловського знов відспівав кілька пісень укладу проф. Кошиця. А учениця парохіальної школи, Марія Небора, віддеклямувала з чуттям "Могила Ольги Басараб. Богдан Бушак, організатор ММН, виголосив коротку, але ядрену промову і закликав молодь до ідейної громадської праці в

рядах українських націоналістів.

Виконавців програми нагороджували рясними, широкими оплесками.

Переведено збірку на поміч політичним в'язням. Зложили по \$1: А. Горін, М. Федчишин, А. Жилка, Е. Сташко, Е. Воробель, А. Слободян, С. Галичич, Р. Слободян, М. Галичич, А. Рудкевич, Д. Гобер, Т. Чичіль, І. Клок, К. Пілат; по 50 ц.: пані В. Буката. Дрібними \$9.86. З відзнак і тикетів \$77.85. Разом \$99.31. По відчисленні видатків і \$5 на міщеву церкву, вислали \$40 через Центральну ОДВУ на політичних в'язнів і залишено в касі обох відділів по \$15.23.

Свято закінчено відспіванням національного гимну "Ще не вмерла Україна".

Іван Клок.

Закукурився.

— Що тобі? Чого ти такий розжарблений?

— Так! Вже раз буде кінець!

— Який кінець? Що?

— Я вівзав цього драба, І-васька, на двобій; на пістолі й буде вже раз кінець. Або й його убію, або він мене, але на кожний випадок буде од-ного драба менше на світі!

З дощу під скап.

Один молодий чоловік старався за руку гарної і при тім вибагливої дівчини. Його мати казала:

— Ти, сину, мусиш багато працювати, якщо хочеш здобути її.

А батько додав:

— А ще багато більше, як уже здобудеш!

Дібране подружжя.

— Як тобі ведеться в подружжі?

Акторка: Як у театрі: одна сцена за другою.

У НАС УСЕ ЗНАЙДЕТЕ М'ЯСНІ ПРОДУКТИ НАЙВИЩОЇ ЯКОСТІ

НАША СВІЖА Я ДИМЛЕНА ШИНКА, КОВБАСИ, УКРАЇНСЬКІ РУСЬКІ, ПОЛЬСЬКІ, УСЕ СВІЖЕ М'ЯСО ПРЕМІЙНИХ РОДІВ БЕЗДОГАННЕ. Приймаємо замовлення на в'ялення або печення м'яса на весілля й інші заходи.

A. LUKASEY

200 AVE. "B"

COR. 12th STREET

NEW YORK CITY

ДО СТАРОГО КРАЮ ПОСПІШНИМИ ПАРОПЛАВАМИ: **BREMEN-EUROPA**. Поспішні поїзди при пароплавах "Бремен" і "Еуропа", в Бременгаузен, забезпечують вигідну подорож до старого домашнього міста. Або подорожуйте на популярних поспішних пароплавах **COLUMBUS** **HANSA • DEUTSCHLAND** **HAMBURG • NEW YORK**. Знамениті залізничні поїзди з Бремену до Гамбурга. Ми допоможемо вам роздобути гостинні й імміграційні візи для ващих європейських своїхків. Більших інформацій уділіть вам ваш місц. агент або **HAMBURG-AMERICAN LINE** **NORTH GERMAN LLOYD** 57 BROADWAY, NEW YORK

НА ВЕЛИКОДНІ СВЯТА КУПУЙТЕ ШИНКИ, КРАЯНІ Й СІКАНІ КОВБАСИ, КИШКИ Й ІНШІ М'ЯСНІ ВИРОБИ В ДОБРЕ ВІДОМОГО М'ЯСАРА **МИКОЛИ ГЛАДУНА** 166 AVENUE B, NEW YORK CITY ВИРОБЛЯЄ ВСІ М'ЯСНІ ПРОДУКТИ ЛИШЕ ПЕРШОЇ ЯКОСТІ. ПРОДАЄ ПО УМІРКОВАНИХ ЦІНАХ.

ТАК! ПИСАНКИ! НА ДАРУНКИ СВОЇМ І ЧУЖИМ вже можна дістати І ТО НАЙКРАЩІ УКРАЇНСЬКІ ВЕЛИКОДНІ ПИСАНКИ розписані й розмальовані найкращими артистами-писарками. 1 писанка 60 центів Пів тузина писанок \$3.00. В ціну вже вчислено кошти висилки й аскурації посылки. Замовляйте: "СВОБОДА" 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗВІЯКИ (РОЛЬКИ) НА ПІЯНОЛО знижено до пів ціни. Замовте собі на **ВЕЛИКОДНІ СВЯТА!** (Ліше в Сурмі можна набути). 86 Христос Воскрес (з словами) 50 ц. 85 Солов'ї (Воскресні) 50 ц. 84 В сильній надії, церковна 50 ц. 83 О Богородице (церковна) 50 ц. 82 Пречиста Діво (церковна) 50 ц. 81 Назарета (церковна) 50 ц. 80 О, хто, хто Никодим любить 50 ц. **НАРОДНІ ПІСНІ:** 79 Козак відлідає 50 ц. 78 Сонце пізенько 50 ц. 77 Ой ти, дівчино 50 ц. 76 Ой, у полі три килимочки 50 ц. 74 Ой, ходила дівчина 50 ц. 72 Ся, верше мій, верше 50 ц. 70 Пісня про Петлюру 50 ц. 66 Марш Садівського 50 ц. 53 Поправини (весілля) 50 ц. 51 Українське весілля ч. II 50 ц. 50 Українське весілля ч. I 50 ц. 46 Білу собі купила 50 ц. 45 Гречанини 50 ц. 44 Ресуха 50 ц. 40 Галичанка; О, Україно 50 ц. 39 Ой, видно село (стрілецька) 50 ц. 35 Заповіт Т. Шевченка 50 ц. 33 Любоші (вальс з словами) 50 ц. 30 Там за тижнем за Дунаєм 50 ц. 19 Не пора, не пора 50 ц. 2 За Тебе, Україно 50 ц. Хто бере 10 збірок, одну додамо даром. Хто візьме всі 28, дамо за 11 доларів. (Наша пересилка). Замовлення посилайте на адресу: 90. **SURMA** BOOK & MUSIC CO., 317 E. 14th ST., NEW YORK, N. Y.

Д-Р С. ЧЕРНОВ Європейський спеціаліст. Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров. 223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14. Офісові години 10—8; неділя 11—2. Жінка-доктор до обслуговування. Проміли X & флюороскоп \$200.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410. Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК Без ріжниць, як далеко поза Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга шира і чесна. — Офіс: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОУК, БРОУКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568 BRANCH OFFICE & CHAPEL 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 185 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2568.

ІВАН БУНЬКО Новий Український Удєргейкер заряджує погребам по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща. **JOHN BUNKO** Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 8th ST., NEW YORK CITY. Dignified Funerals as low as \$150. Telephone: Orchard 4-8085

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВІНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА".

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(137)

Коли збожеволілий князь пустився в сторону Джейн, щоб її схопити, вона миттю відскочила на бік. Але князь далі гнався за нею. Кімнати не була дуже велика. Остаточно Джейн знайшлася у вуглі кімнати. Простягнувши руки і викрикнувши дико своє обличчя Сборов вже був певний, що ї. зловив. Втім з іншої кімнати роздався голос Анети: "Пані, відчиніть".

Запановуючи над своїм страхом Джейн відповіла: "Не тепер, Ането, не тепер. Ти будь тепер там де ти є, аж проміне небезпека". "А що вам грозить, пані Джейн?", допитувалась Анета. Та Джейн не мала часу на це відповісти. Збожеволілий маняк вже був близько неї. В тому ж моменті з'явився на порозі грубий чорний невільник. Сборов зупинився і впиав в нього очі.

В темно освітленій келії, з дивачною окрасою на голові цей норний невільник викликав в Сборову привид. Йому видавалося, що це його жінка. Він закрив ліктем очі і почав верещати: "Ні, ні, Кетті. Лиши мене. Я не можу йти з тобою. Остав мене, я тобі кажу остав мене". З тими словами він обернувся і вискочив через вікно на двір.

Зі двору попри його крик чути було наперед стукіт його тіла об землю, а далі гарчіння леопардів. Ще далі роздався ще один страшний крик Сборов, а потім все втихло. Тільки врядагоди гарчали ще леопарди зараз таки недалеко вікна. Ясним було, що сталося. В келії запанувала тишина. Вел думали про долю Сборов. Та чи краща була доля Джейн і Анети?